Memorial på de puncter och ährender som min Bookhållare Ingemar Larsson på sin resa åth Swerige hafwer att beställa och i acht taga.

Actum Reten Stadhin den 24. September Anno 1642.

1. Hwadh sielfwe Sätegårdarne anlanger, så hafwer han till att förma-na och tillhålla Fougder, Arendatorer sampt [illegible] och Humblegårdz-Mästarne att de ingalunda afträda instructionerne, hwilka de i fiordh hwar i sommarhest för min afresan ifrån Stockholm bekom-mit hafwa, efter som jagh der åthinnan icke är sinnat någon förandringh att giöra; Hwad den byggningen på Hörningzholm huus, som Christer Pedersson hafwer under händer angår, för-nimmer jagh fuller att han i höst där med ey widare kan kom-ma, änn att han låter förfärdiga de rundelts wåningar som ähr näst den nya porten på huuset, så att han intet kan kom-ma till något arbete på den andra sijdan som wetter åth Barhagasundet, där med jagh migh nu benöija låther, allenast att han samme Logementer wäl och nätt i höst färdiga låther, så att man i wåår, will Gudh, strax kan komma till Arbetet på andra sijdan på de rum som weta åt förbem: Barg-hagasundh. Medh Tullgarn hafwer jagh nu för denne gån-gan om någre byggningar i höst icke häller att påminna, uthan att Arendatoren tillhålles att han wäll håller taken wed macht, så att wåningarne, så wäl i ladugården som på sielfwa slottet ingalunda bliwa förwärnade af takka och dropp, uthan förbättrade. Och att the uthi dätta såwe som i alt annat låtha sigh wara angelägit med mina saker

i min frånwahro effter derres Trohetz plicht flijteligen och rätt;
rådeligen att angåå, så att der kunna i dagh eller i morgon,
när på fodras kan, för Gudh, Migh, Ehr Mine och huar
ährligh Mann wäll answara.

2. Hwad räntorne widkommer hafwa Landbofougderne i lijka
måtto sigh alldeles att ställa effter der Ordre och Jordeböker.
Jagh dem tillförenne gifwit hafwer, så wäll i opbörden som
Partzeldernes prijs och förytterande, och där der kunna Partze-
lerne Migh till gagn och bästa, föra uthbringa äro uthi wände-
ningen förmält ähr, skola der sigh låta wara anlägit min
fördeel och bästa därutinnan att söckia, huilket med ernst
står till att i hughkomma., Smålandts fougden Niels Håkanson
skall opbära i sinlehn partzelen, smöret och talgen och dät
som gått och dugaligit ähr, så att det icke bleifwer ogillat
och kommer sedan fougden till last och beswär; och effter
det nu något sandt på åhret ähr så att det swårligen
i höst skall kunna hijt öfwerskickas, Då måste han sam-
me partzeler i winter införa, och strax i wåår med
första lägenheet ifrån Calmar /: Huarest han widare Or-
dre och effterrättelse hafwer af Landzhöfdingen att för-
wänta, emedan Jagh honom där om tillskrifwandes war-
der :/ där med sielf hijt öfwerkomma, antingen på Strål-
sundt, Wärnemünd eller Wolgast, såsom dät sigh bäst
giöra låther., der öfrige partzelar upbär han penin-
gar före och dät måste han kan Rdr in Specie, huilka hann
Bookhållaren så många han nu tillwäga bringa kan
tillställa och leffwerera skall.

3. Effter som H:s Kongl: Maj:tt hafwer bewilliat Hans Excell:
Fälthärren Wrangels Syrkotijonde, huilken Jagh tillförenne
de förlähnings wijs uthit hafwer, skall han Bookhållaren därpå
drifwa att migh i lijka Spannemåls ränta een eller flere Syrko-
tiender tillordnat och inrymmet, så att Jagh där med kan wara
benögder., i det öfrige hwad förlähningen widkommer, skall
han göra sin flijt att där wids må bleifwa såsom i fiord för
min afresan war giordt och belefwat, huar och icke så måste
han anhålla och söckia der emoot wederlagh och fyllnat i pen-
ningar och det i Rijkzdaler in Specie (à 8 Sl. Rijkzwärmynt på
Rdr), och så afftala med Camm: Niels Johanson att han min
Nandlandz Ränta migh åhrligen tillställer på samma sätt
som Jagh för dätta med Cam: Börge Pedersson hållit hafwer,
huilket Bookhållaren honom Niels Johanson muntligen
wet berätta och all godh underrättelse där om göra, så att
Migh uthi min frånwahro i Rijksens högt anliggiande wärff
och bestellningar uthrlandz icke skeer något meen, inträng
och förwär.

4. Anlangande den skuld som Jagh lemnade effter Migh hooß Hans
Bremer så skall han grannligen extrahera af Fougde-
räkningarne, huad huar i synnerheet honom lefwererat
hafwer i penningar, Spannemåhl och andre partzeler, huad
mera der hälst hafwa kunna, och sedan med honom Räk-
ningen clarera och partzelerne honom billigt anslå så högt
som der i detta åhr där i Stockholm måst hafwa kunnat gällit,
därunder iagh honom ingalunda will bestått hafwa Bremer
den ringeste partzelen i Räkningen gåtts att göra: General
Tullförwalteren Märthen Augustinsson skall han på fölgande
sätt contentera der 3000 Rdr som Jagh honom för min afres-
san ifrån Stockholm skyldigh bleef, och Min handskrifft igen

af honom till sigh taga, Nembligen der penningar som min
Sväghera R. Fargader Migh ännu af sitt egit deputat, som är
åhrligen 866 1/3 Dr. ~~kolijser~~ och af Parsbij penningar som min
K. Sväre moder i förwaring hafwer 1200 Dr. Sedan af Huuß,
hyre penningar af mina huuß östantill wedh Slätzbacken
100 Dr., för resten skall han tala medh honom Märthen att
han drager een wexell hijt uth på migh antingen till Holland
till Spiringen eller Hamburg, hwarest honom kan wara
beqwämligast, så will Jagh samma wexell acceptera och betala,
allenast han handskrifften igen bekommer och honom till,
fredz ställer på hwad sätt han med honom kan bäst conse,
rvera.

5. Skall han Bokhållaren och richtigh besked taga huru med uth,
skrifningen i detta åhr, så wäl i Små,, och Wästergötlandh
som i Södermanneland ähr procederat och tillgångat, ta,
gandes med sigh Vidimerat Copia af uthskrifnings rullorne,
på det Jagh uth tryckeligen må kunna see huru där med
är handlat och till wärcka gångit. Han måste och ingalunda
förgäta att förfara af Christer Pedersson om rustjenst,
längden om ingen däram rörd eller efterfrågat haf,
wer. Sammaledes talar han och med Ridderhuuß Se,
creteraren Johan Larsson om Ridderhuuß penning: om
Adelen för förledne åhr dem leffwererat hafwer, doch
hafwer han nu för denne gångh ingen penningh där till
att leffwerera, uthan han tager där på fullkommeligh
besked, så att han kan göra migh, där uthi som iblandh alt
annat nögachtigh rapport om sakernes beskaffenheet, på
det Jagh migh sedan dess bättre må resolvera och kunna
där på förklara.

6.

6. Skall han med all flijt efterfråga och förfara tillståndet där hem,
ma wed gårdarna om boskapen och diuren, sampt hwadh uthi
mina saker i arbetet åhr tillgiordt och dreghit i byggningar,
wägebrätt och rödningar sampt dijkande, så och hwad i Trä,
diur, och humblegårdarne förbättrat ähr, aldeles såsom
een försichtigh tiänare ägnar och böör, så att han ~~migh~~ uthi
itt och annat all godh nögachtigh relation migh der om göra
kan enär han tilbaka kommer.

7. Enär som han nu detta alt här oppe wed gårdarna förrättat
hafwer skall han begifwa sigh neder till Småland till mina Säte,
gårdar Ekesiö och Ekhults benemnde, till hwilken ech han haf,
wer att förskrifwa Rättarna uthi Wästergöthland att de där till
honom komma, och göran all besked om tillståndet där ned,
re i Wästergötland, på det Jagh af Bokhållaren sedan må
kunna förnimma tillståndet uthi een och annan saak, så wäl
i denn eene landzorten som den andre. Wed Ekesiö
gård gör han ingen förändring, uthan det brukas på wan,
ligit sätt af Bönderne, såsom där med här till dags skett
är. Män efter som Jagh förnimmer att Arendatoren
på Ekhult Staffan Enzer bleifwer migh åhr ifrån åhr
themmeligh skyldigh, så att han swårligen skall kunna
sigh uthlösa, hwar af Jagh nogsampt kan merckia min
skada fällia will, alt därföre skall Bokhållaren i gode
Mäns närwaru hans räkning skärskåda och Clarera, hwad
han tå bleifwer skyldigh måste han utfodra och upkräfwia,
kan han Arendatoren samma skuld eller Arende summa

ikke afflöggia, måste Bookhållaren söka Caution för honom, eller och dett löst han hafwa kan aff gode män wärdera och sedan dett quarsättia och i Arrest taga; wore där och nå-gon godh dugeligh karell som Gården Skhult sigh uppå taga och Arrendera wille, må han honom Staffan affsättia, och med denne samma Contract uprättha det bästa som han med honom kan komme wärda, doch ikke med ringare Condition än som Staffan gården hafft hafwer, om ikke bättre, och sättia alt till min widare Ratification.

8 Till dett sidste skall han Bookhållaren alt dette förrättha det hastigste och snarest han någen tijdh kan, och Migh i een och annan saak, all noghachtigh godh underrättelse gifwa, aldeles effter detta Mitt gifne Memorials lydelse. Och skall han taga sin reesa tilbaka på Callmar, och sedan tijt öfwer på Strall-sundt eller Hellsingöör och så fram på Warnemünde, effter som det sigh bäst göra låther.

Johan Oxenstierna Axelson

27. Spt. 1642.

Kongl: Maytts, sampt Sweriges Rijkes Rådh

Cantzlij Rådh och fullmächtig Legat j Tyskland,

Johan Oxenstierna Axelsohn,

Frijherre till Kymitho, Herre till Fijholm,

Höningzholm och Tullgarn.

Effter såsom högbemelte h: W:tt och Excell: uthi några högt angelägne ährender förnämande här ifrån och till Sweriges Rijke affärdigat sin tienare och Bookhållare Ingemar Pedersson Frisk; Hwarföre ähr härmedh till alla högstbemelte Kongl: May:ttz Krigz och civil betiante höge och nidre officerare, aff hwadh condition och wärdhe de wara kunne, som bem:te Ingemar Pedersson händer att förekomma, mehr och högbem:te h: W:tt och Excell: respective begäran och befallning, att de låte honom medh sine tillhörige saker, dhär han sin reesa så till landz som wattnet frij, säker och omolesterat passera; bewijsandes honom j thet öffrige all godh willie och benägenheet. Datum Lassborgs den 27. Septembris Anno 1642

Johan Oxenstierna Axelsohn

18. Debr. 1642.

Jagh haffuer Ingemar Pederson
nu på hans Resa i hinder komme breff
mitt tvenne Edre skriffuelser bägge
daterade i Stockholm, den förste aff
den 15 Octob: och den andre
aff den 25. ditto. Vtaff hvilke
Jagh förstått haffuer Eder Öffuer-
komst och förrettningar till des
i Stockholm. Vthi den saken iagh
war Committerat att anförtrott
haffuer, att i öffuer Såsom och nogre puncter
begäre att i resolution och förkla-
ringh. Jagh hade gärna strax
swarat Eder däruppå och effter-
vättelse giffuit aff hans Mayt
Men för sakernes wichtigheet so
migh på Resan åhr förekommande
och een Dagelige förrekomma og
åliggia haffuer Jagh intet
kunnat komma till att bryta
så wichtiga tijdh aff, att iagh ha-
ffuer fått tenckia på E:r egna
saker dhär kunna migh intet vnder-
migh. skriffteligen förklara

upå ett och annat, helst effter Jagh det
medh egen hand göra måste. och ingen
saker än som Jagh på denne Een
privata kan betala att uppsättia
och öffuerskrijffua. Jagh will
dock på thet kortteste Eders öff
uer dee förnembste Puncter seert
och förklarat sakerne som följer.

Hwadh Hans Bremers Rekning för
Åhr 1641 anlangar. så påkommer
Jagh ingen wist swar hwadh för en skrifft
Jagh sände medh Eder affwijsa till
Riket gafft. Om Spannemålens
som hans affskriffwit det åhret hafft
hunde. Det ähr sant. att Jagh se-
nare den samma köpmanne wägister
för den Prijs som Min Herfader
eder hufwudlöser berättat
war. Thå troor Jagh icke annars
ähn att min k: Herfader sakerne sedo
bätt fått spannemålen för det prijs so
som sakerna högst kunnat gella
hwarmedh Jagh och blyffuer. Eller
än så högt min k: Swär frumoder
sin försolt sakerne. Eller än det
aldra minste $8\frac{1}{2}$ daler kopparmynt
hwilket Eder förklaringh ähr på sam sa-
ken.

Hwadh denne Åhrs Rentan och Sko
mers serdeles spannemålen ähr Jagh
wäll tillfreds att i medh förbli Bre-
mer derom Contrahera som
i Eder öffuerskrijffuelse af then 25
förmäle. Hwilket på thet högste
han sielff ähr. ingen kan gällande
försold wardha. Och kunne i först
lätta honom Contentera. Mårten Augustin
som så framt det icke allreeda skeedt
ähr, det öffrige kan han innbehålla
till Eder insijlars öffuer. Eliest
där min Swär frumoder något
bättre begärer då sakerne i tell
satt så folien henne. så myket som
begärer och kan swara att till
gå. Hwadh dee $866\frac{2}{3}$ Rixdaler
wedhkommer. så låter Jagh mig
medh min k: Herfaders Resolution
Contentera, och sakerne i intet
mehra där upå att sollicitera.
Men så myket min förklaringh
wedhkommer där står Jagh fuller
att mig giörs ett och annat præjudi=
cum och intrångh. som Jagh fram-
sände nu måste patientera och tala

Sasom eder att rätta effter
H. K. herfaders gottfinnande ges de
resolutioner han eder ~~[illegible]~~ gifwer
Boot och Söderhambz slåter i de
hans fara, såsom Stockholms kyrkiö
finde. Jag ähr wäl tillfreds
medh dee andre kyrkiolinderne för-
änderlighet som i [illegible] ska-
Jag och såå utsleet i Strömst och
Lax. Så ähr det ganske gott hwarej
icke. Så söker hoos H. K. herfader
att lägs defecten aff lanzliga städer
i Rijket: måtte kunna uprettas
warda. ~~[illegible]~~ Thet öffrige: Retter
eder effter K. instruction, följer
och dee andre till alt dee det hwa-
rer göra effter ~~deras~~ ordre. Jag
[haa] gifwit hafftner Och [illegible]
för [illegible] medh eder utkomst [illegible]
och [illegible] beskeed på alle [illegible]
saker därhemma Och kunne i
äfwen förbliffwa däruppe i lan-
det [illegible] saker som
Eder tillkomma skall medh Simon
Mårtenson den Jag ähr nu ähr
[illegible] för [illegible] härifrån effter att
Swerige att affärdiga. Eder Gudh
befallandes.

Axell Oxenstierna

Datum Altenstetin
den 10 Decemb:
Anno 1642.

[illegible] höllt och [illegible]
Dagh [illegible]

13. Jan. 1643.

Jagh haffwer Ingemar Pederson schriffwit
eder för någon tijdh sedan till, och [illegible]
om edra skriffwelser och huru i eder [illegible]
standen förhålla skulle, uptäckt och förstå
vat Jagh will icke annars förmoda än
att J dem samma skole bekommit haffwa
[illegible] kan Jagh allenast medh få ord
eder icke förhålla att Jagh gerna eder
[illegible] att [illegible] med edra förrätt
ningar [illegible] och hwadh med eder
skeer må lyda. Det [illegible] gott att
J snart [illegible] för [illegible] skull
stå uthi. Ty [illegible] icke aldeles, särdeles
hwadh [illegible] så förrättas [illegible] som
Jagh fuller [illegible] mark [illegible]
fört J ~~[illegible]~~ haffwa med all flijt
att [illegible] det i [illegible]
samma [illegible] och [illegible]
medh [illegible] Doch
att [illegible] icke allwarda [illegible] för
[illegible] och från Stockholm förrest
att J [illegible] tillförlåt att J nu
[illegible] Det Jagh schrefft. Alltså är itt
Privat medh eder till Lantzhöft eller
K. Maij:ts gode Resolution och befalningh [illegible]
i [illegible] Secreteraren [illegible] Gyldenklou
haffwa att erhålla. [illegible]
[illegible] sommer, Den haffwa [illegible] i allt samma

som Jagh i min förra skriffteligh förmält
hafwer. att Cassa Hans Bremer bekommer
och hwadh i ~~ifrån~~ Gelds betalningen och
Ordinarie deputat till Folket och Byggningen
alt ~~[illegible]~~ per Wexel. till Lybeck. Resteren-
na. Jagh gerne hafwer [illegible] [illegible] öfwer-
skickat. Efter thenna alt [illegible]
Contenteras i Mårten Augustinson. och
låter migh [illegible] hwar i Skifftan och
hwadh medh eder Resan till Smålandh hdr.
Smålandh. gerne och [illegible] [illegible] alt [illegible] [illegible] i
[illegible] som kommer [illegible] och
[illegible] till en [illegible] [illegible]
som [illegible] [illegible] skola till [illegible] en
[illegible] iagh medh nesta mehra och be-
faler eder [illegible] [illegible]. aff Stetin
Den. 13 January Anno 1643.

Eder [illegible] [illegible]

[illegible]

Til Sr Proo Tiener
og Bookholder Inge
mer Pedersen Frich.
I Stocholm eller med S Höi
ringsholm

29. Apr. 1643

205

Jagh sender nu hem åth Swerige
Johan Legnier medh Breff till
H. K. M:t och den Kongl. Regeringh
Hwar föruth Jagh och eder medh [illegible]
ordh [illegible] tillskrifwa, Och be-
fala andre saker, så att anstella
det i billigheet medh honom sigh till
saken igen kommer och [illegible]
och beskeed gör om dee aff migh
eder Committerede och förtrodde
förrättningar. Seedan [illegible]
J draga swart i [illegible] och [illegible]
[illegible] [illegible] i kunne finne eder
[illegible]. Jagh haffwer
länge seedan troot i skulle gö-
ra migh [illegible] sådane [illegible]
som i nu göör. Jagh skull
wäl finnat i sine tijdh. Och
warer försäkrat det Jagh
icke skull [illegible] [illegible] [illegible]
J troo. [illegible] Jagh [illegible] [illegible]
sicke

att skrifftena oder unscha till
skall och fuller i thet nemesta
swara dem sijdst som jagh oder
åstunar att tilskrifftena:
Actum Altenstetin den 29 April:
Anno 1643

Jhon
Oxenstierna
Axson [struck through] a.

Jagh hafwer schrifftet effter Jasan
Michelson att han skall komma hijt till
och taga aff migh besked för än
jagh reser ifrån Golf till Traues-
ten sijer hans därför på min
Konungh till att han gör sigh färdigh
och kommer tillijka med oder Eff.

à Tit:e Edle Herr Bookhollare
vr. Ingemar Sedwig
Frisk.

J Stockholm. eller
hwarest han att finnas

Dät är min willie och befallning, Ingemar Persson, att j tagen
så myket Klädh och snöran etc som till een Klädning och
Kappa för Min Trompetare, af samma Coleur och liberie
som dät andra blifwer, Elliest skolen j och taga med eder
blått, rött och gult taft att kläda Trompetan med, och därhoss
ett Trommetaband eller banderoll och twå stoore wappar
af offtbemeldte tränne Coleurer. Dätta sampt alt annat,
Jagh eder befalt hafwer, will Jagh j skolen med flijt förrät-
ta och eder med dät snareste till Migh förfoga. Eder
här med Gudh befallat. Af Lauenburg den 9. July
A:o 1643.

[illegible]

Det ähr och fuller ähn
något mehra som skall
bestellas i Hamburgh hwar
fore [illegible] befalles [illegible] att
i [illegible] [illegible] kommer
och migh efterfölie hwarest
i [illegible] migh breva [illegible]
[illegible] ty [illegible]
[illegible] ~~att~~ Hamburgh
~~att~~ förskicka [illegible]
[illegible]

Kiölen på båten — 12 aln 1 quart
Stammen på höiden 3½ aln
midt åfwen på bredden 5 aln 3½ quart
längden på båten — 19 aln under
bödan.

Lucken på längden. 3 aln 1½ quart &
bredden. 4 aln 1½ quart

Till min troo tienare och Bok-

hållare, Ingemar Person

Skrifft, dätta gunsligen.

Hambourg.

Cito
cito
cimè

16. Sept. 1643.

Memorial och order, hwar effter min tienare och Cammererare, Ingemar Pedherßon, sigh uthi mine saker beställande på reesan åth Swerige och sedan där hemma skall hafwa att Regulera och förhålla. Actum Minden den 16 September Anno 1643.

1.

Der thenstund Jagh, för H:r Kongl: May:tts min allernådigste Drottningz och Cronones Migh opålagde höge Commission här uthe, icke kan wetta huru dett sigh medh min hemreesa skicka will, så hafwer Jagh för nödhwändigt befunnit, att sända honom Ingemar hem, att j min frånwaro taga mine saker j acht och tillse att mine räntor j rättan tydh af fogderne må blifwa infordrade och upburne, såsom och förytterade Migh till fordel och gagn, och alle sine rakningar uthi tydh inleffwererade och till Boch förde. Hwarföre han uthi sin reesa hemåt och så sedan där sigh skall hafwa att rätta effter underfölliande puncter och Memorial.

2

Först skall han effter undfångit afskedh, sigh medh sampt Landzhöfdingen Johan Michelßon som nu här ähr strax genaste wägen här ifrån Minden åt Hamburg och Lübeck begifwa och inge städes länger sigh opphålla, uthan sökia medh förste som möyeligit ähr, sigh där att inställa.

3.

Till Lübeck kommandes skall han sigh amstapp befrågå, och tillseeat
han ingen försummelse lägenheet där kunne bekomma ginaste
öfwer åth Stockholm att segla, effter som förmodeligit der nu nog-
sampt farkoster finnas skulle, som till Michaelis Månadhen i Stock-
holm begifwa wille, ähr där nu någon skall han sigh landbefry-
den på det nogaste sigh der på betinga, och så intet i någon måt-
te försumma, att dermäge fortkomma. Män skulle emot
förhåpning ingen lägenheet i Lübeck finnas, så hafwer han att
gå på Wismar eller Warnemünde, eller och aldeles Stralsund,
der han nu närmest och först farkost kan få, uppå hwilket fal-
let att han åth Stralsund kommer, skall han förskrifwa
ifrån Pudagla Niels Jakobsson [?], som där ähr, till sigh, att tage
honom medh öfwer till Swerige, Män kommer han intet till
Stralsund så hafwer han sigh om bem:te Niels intet att bekymb-
ra, hwilket han migh straxt förr ähn han går till Siöös, skall
hafwa genom skrifwelse att Notificera på thet jagh ther uthi-
nan må wetta widare tillbörligh Order att ställa. Öfwer-
kommandes till Swerige, skall han hälsa hwem som effter
migh frågar, i synnerheet mine föräldrar och swägrar,
och hwar om der breef tillställa, jagh dem medh honom till-
skrifwit hafwer, refererandes för thet öfrige Muntligen
mitt och min hushåldz tillstånd.

4.

4.

Sedan han nu helsningarne och brefwen dess hwar och een på sin orth
tillbörligen hafwer aflagdt, skall han, om tijden för Månhaden kan
lijdat, genast begifwa sigh uth på landet till gårdarne, och aldraförst
till Höningsholm [?], hwarest han Christen Pedersen, min skrifwelse
till honom hafwer att öfwerlefwerera, och sedan förnimma läthe,
på hwadh sätt jagh honom hem förskickat hafwer. Sedan skall han
fogdarne och de andre betiente hwar för sigh till sigh fordra, och
dem det samma Notificera, förhållandes dem på mine wägnar
medh mehra hwad jagh deelt honom i denne Memorial, deels mun-
telighen hafwer updragit och befallat, der hemma i min frånwa-
ro at bestella och förrätta, och skall så straxt och genast i ögnsijn
taga och besee byggningarne på huuset och wedh gårdarna, och
hwadh där till giordt ähr, i synnerheet hwadh wedh Höningsholm
kan wara i thenne sommar bestält, och i wärcket arbetat, och
skall han migh straxt der om genom skrifwelse pertinent och uth-
förligen förständiga och beratta, på thet jagh sedan migh om
wijdhare forordningh öfwer byggningen må kunna hafwa att re-
solvera. Medh trappan uppå inreste borggården ähr jagh till-
fridz att han bliffwer i förrät, som Christer hafwer migh tilskrif-
wet, ställandes i det öfrige min desein, som jagh för min af-
resa honom hafwer upteckt och förstå låtit, och kan jagh migh

för denne gångh intet om någon wijdare byggningh resolvera för
ähn Jagh får förnimma hwadh nu ähr förrättat, sämbleds effter
tijden att mura och byggia nu mäster delen ähr och gåår för
bij, för ähn dan Ingemar hem kommer.

5.

Effter detta skall han medh all flijt Inquirera om Intraderne
för detta åhret som ähr fallne och åhnnu falla, både wedh
Gårdarne och elliest. Wedh gårdarne ähr det förnembligast
som han hafwer jackt att tage, wåår och sommarsäde,
Item tillökningen, j diur, och ladugårdarna. Höö och hådh på
äng, och åkrarne, så myket som på min part wederkommer,
såssom och frukten j trägårdarna, och hwadh elliest kan
wara tillarbetat j sten, kalck och träwercke, detta skall
han flijtigt antekna och Migh medh aldra första richtigh effter-
rättelse om öfwersända, sedan skall han om landtgodset
ränta richtigh besked af landsbefogdarne tage, så öfwer
förläningen, som arffwe, och afflinge godzen, följandes
j vpbörden, den jordebook och åhrlige ränta, som Jagh
för A: 1642 hafwer låtit bruka, såssom och uthi för-
läningen, den som Migh af Cammaren sände ähr öhr
uthgifwin, och medh dreet worden, hwar af han een vidi-
merat Copia medh sigh hafwer och Jagh originalet behållit,
och skall han uthi vpbörden ... alenast observera sielf

wa

wa partzelerne som der uthi stå förmälte, uthan och den wärderingen
Jagh der öfwer hafwer författa låtit, så der oppe j landet, som nedre
j Westergötland och Smålandh sampt Wermelandh, sedan skall han
medh vpbörden sigh således förhålla, att hwadh fogderne j rede pen-
ningar af bönderne vppbähre, det skall han till sigh anamma, men
hwadh partzeler ähre, det ware sigh Diur, Fäär, Fisk, Spannemåhl,
Talg, Fläsk, Hampa, ägg och medh slikt, that skall han sedan der
nödige vnderhåldh wedh Gårdarne och till byggningerne ähr
afdragne, vnderlåtit tillhålla fogderne att uthbringe till penin-
gar och förselia, det högste som dereffter tijden, och dess beskaf-
fenheet, hwar på sin orth, kunna göra, vndeliss skall han sielf
låta sigh der om wara angelägit att negotiera och förhandla
Migh medh bäst fördeel, samma Partzel att wisse Köpmän för
Contant, som ähr j synnerheet Spannemåhl och fijsken, och det
för Rd:r effter som Jagh honom medh mehre Muntelige der om
mina tanckar och meningh uptäkt hafwer, hwadh nu till
penningar görss och förytras kan, det skall han alt som för-
bemält ähr till sigh anamma, först och för denne gången j för-
waringh till dess han migh tillskrifwit hafwer, hwadh han j rede
penningar bekommit hafwer, och huru han förmenar sigh kun-
na Migh bäst Nyttan medh penning: der hemma att göra,
antingen medh godz köpande eller vthlånande på pant eller
elliest, då Jagh wijdare migh der om emot honom will förklara

re och min meningh wetta låta, Detta måste han herhoos
i acht taga, att jagh till ingen Köpman, hwmma, dett ware
sigh Hans Brehmer, Petter Werhusen eller någon annan
will förbunden wara at besörrjera mine wahror, Span-
mähl eller hwadh dedt wara kan, uthan den som mäst
strax eller uthan långh dröghmåhl migh betalar och pennin-
gar gifwer den hafwer han att handla medh, och måste
han för all ting see sigh wäll före att han icke låter
någon bekomma Spannemåhl och wahrorne, som icke
antingen strax Contant medh penningar betalar, eller
och godh wiss nogh är, och där han sigh på förlåta kan.
Hwadh mine Häradz räntor i Ingermanlandh wedhkom-
mer, är min willie att han medh någon Köpman eller
annan wiss man der i Stockholm handla skall, som migh
penningar i Stockholm besörrjera måtte och i Narfwen
igen anammade, hwadh den faller, hwilket jagh fül-
ler menar han skall kunna nå af dem som handla
och negotiera på the orther och penningar där be-
höfwer. Summan som migh för 642 och 643 till det
minste lährer tillfalla, blifwer fuller tretton eller
siutton hundrade Rdr Silfwer Mynt, såsom jagh honom
lystet framdeles skall Specificationen uppå tillställa,
allenast att han företh handlar som sagdt ähr, medh
någon

+ Hwadh Lehnsbönderne i Närwe Renter ähra de skyldige och skrifwit ... migh till ...

någon stadh om, och warder han så här uthinnan som alt annat
migh tillbästa handel och min fördel iachttagandes, som een red-
liggen trogen tienare egnar och böör och han i deth eller i när-
gon må kunna wetta i sitt Samweet för Gudh, migh och hwar
ährligh man, der så behöfwes, att swara. Medh förlähningen
ähr jagh icke någon förandringh att göra, uthan må wedh sin
gångh uthållen Räntor förbliffwa till wijdare besked. +

6.

Öfwer detta skall han och hafwa att tillhålla mine tienare, fog-
dar och andre, som någon Uppbördh hafwer händer emellan,
att de i rätten tidh och effter dänn för detta och för min
afresan gifwen och approberade Instruction, hwars richtige
rekenskaper in besörrjera så att ther uthi intet blifwer för-
summat, hwilket warande skedt skall han dem upptaga Exami-
nera och medh förfahra som Rekenskapz och Books richtigheet
fordrar, på that jagh sädan må hafwa på mine saker richtigh
effterrättelse och besked, näher så omtränger att jagh dem
fordrer och hafwa will, effter som han migh af samma rekenin-
gar wisse och rätte förslagh eller Extract öfwersända skall,
och jagh kunnan der om widhare effter handen tillskrifwandes
och där uppå ferdrandes warder. Ellerst ähr min willie och
befallningh, att han effter sin öfwerkomst, afersummat och medh

färste möijligheet skall affskrifua per lineas och på sätt och wijs,
som Jagh honom munteligen hafuer medh mehra underrät-
tat, een Jorde book eller åhrligh räntan öfuer alla Mi-
ni godz och intänkter i Virwijke, och Migh dem medh wiss
läghenheet öfuersända. Effter som Jagh ingen rätt i för-
dragen Jorde Book hoss Migh hafuer, han skall och een,
effter den samma och effter Rustkiensts wanderingen uth-
räknadt, richtigh rustkiensts längd förfärdiga, och Migh
sammaledes tillskicka, och derhoss underrättha, huru medh
rustkiensten hemma i Riket nu bliffuer hållit, på thet Jagh
i tydh tillbörligh anstalt der opå må kunna göra, både
om karar, hestar och tygh der till gehörige. Therför-
uthan skall han tillhålla Christer Pedersson att förfärdiga
den Jordebook Jagh honom uthi Dufwnäs Instruction för
min afresan öhr Virwijke hafuer befallat att samman,
draga, såsom uthi bemte: Instructions tredie Puncht sådant
medh mehra finnes förmählt.

7.

Medh Bönderness ahrendan, bliffuer det för innewahrande
åhr 643 och till Michaelis 644 medh contracterna på
hwarandera orthen opråttat, och skall han medh all flijt
tillsee att then ena icke gör den andra intrångh eller
præiud:

præiudicium mot förbte: contracter, uthan att hwar och een
stricte sigh effter den regulerar och så förhåller, att Jagh deraf
ett nöije hafwa kan. Des förändringen på höö till ladugår-
derne eller flere ängiärss tilläggelser, kan Jagh för denne
gångh migh intet resolvera; Män så må han tillsee om ente-
gen något ther uthinnan måste dem till ersättningh wa-
derfahras, att det då på thet nögeste och migh till dragelighst
må skee. Medh dagzwercken och arbetet skall hållas som Jagh
för min afresan förordnat hafuer. Om winterförslenner för
643. kan Jagh intet determinera för än Jagh får förnimma
huru widt medh byggningarne i åhr är kommit och huadh som
i winter det nödhwändigaste bliffua will att låtha framföra.
Om skogarna, öijarna och ängiärna skall han hålla Erik Bör-
sson till att fleijtigt förrätta sin tienst och hwadh Jagh honom be-
fallat hafuer, så att Jagh deraf att nöije hafua måå. Och will
Jagh att för all tingh medh ängiarnes afskärande, wertandet på
skogarne, skäntorriet och fisteriet, han min och honom gifne In-
struction till puncta fullia och exequera skall. Häst skall uthe-
bringas i penningar så myket möijligit ähr och umbäras
kan från Bönderne; dock såår där han om medh profit
några Oxar kunne uppfallas till göda och sedan försälia.
Slaghästen och sådan sampt fålerne skole och till nödtorffter

blifwa fodrade medh höö, efter min förre förordnings-brefwer och Min Herfader någon assistentz af höö, det skall på hans begäran honom följa, sammaledes om min Swärmoder något begärer; Thet öfrige blifwer alt wedh minne förre förordningar, både om träå, och humlegårdenne och elliest wägbrättet sampt hwadh mehra wara kan i Träå skall jagh ännu tilsee att i höst een hoop skole kunna öfwerkomma.

8.

Hwadh skuldh jagh kan hafwa hooß andre att fordra, dem skall han alle richtigt inkräfwa och uthan dröjzmåhl sigh låtha tillställa. Det ware sigh een eller annan, undantagandes hwadh min Swärmoder wedhkommer, medh henne skall han låta så gått, och ikke mana opå någon betallningh, uthan allenast hwadh som hon begärar låtha henne följa och det för uthgifften skall richtigt antekna; Om Min Herfader och något höö bekommer, då hafwer han ikke om betallningh något att fordra. ‡

Mag. Hans Bremer skulle skaffa och [illegible] Richtigt göra des [illegible] alldeles affstäkte på bygdes [illegible] för 1641 [illegible] skee [illegible].

9.

Stoora hußen i Stockholm belangande, dem were jagh wäll till fridz [illegible] att låtha förfallia, män så will jagh först der om min Swärmoder tilskrifwa, och consens där till fordra, hwilken nähr jagh bekommer, så skall jagh migh wijdare derapå förklara. Doch må i medler tijdh han sigh om wiße handelsmän oförmärckt omsee och förfara, hwar han dem högst kan uthbringa och migh der om förständiga. Om Wärike godzen som Feltmarskalken Hr. Gustaff Horn af migh begärat hafwer till att sigh tilhandla, blifwer jagh widh den resolution jagh allerede honom der opå skrifftelligen giordt och gifwit hafwer, och will förwänta huru han sigh wijdare förklarandes warder, då jagh migh ochså ytterligare hafwer och will om denne saken uthlåta

10.

Minne öfwersände saker medh Johan Göranßon, skall han låtha wedh Höningzholm alle insättia, i så måtto att Kistorne som böckerne ähre uthi N: 3 swarte Kistor sampt globus skole sättias i rundelen innan för maat salen. Men den [illegible] bredde och der twå swarte platte skole i rustCammaren optagne förwaras. Pistolerne, Coffrerne och wagn tyget skole optagas och i rustCammaren ophängias, och Oluf Biörnßon till inventeras. Hwadh andre Kistor eller saker ähre, skall sättias uthi förband:

rundell uthi godh förwaringh oöpnat till wijdare besked.

11.

Snickaren Mathias ähr Jagh tillfridz att han öfwer wintern må arbeta hemma hoos sigh, i Stolbacka, effter den ordning Jagh honom giort hafwer för min afresan, allenast måste han flitigt till med winterkz lefwererande till honom, att han migh icke ther uthi något försumma må. Dörarne och Karmarne måste alt wara af ~~ek~~ ek och af sådan fazon eller samprobum, som det förre arbetat, Eliest hafwer han förgiäfwes att tillse det honom [illegible] ran icke förmyckit avanceras eller förstreckas i pen-ningar eller partzedlar öfwer det han kunner tiller-beta, på thet Jagh icke till äfwentyrs der igenom må komma till kort. Sedan glas och beslag som göras skole till och på fönster och dörar, det skall [illegible] hela det noggest och minst betingat som der kan, och när det giort och lefwererat ähr betalas.

12

Effter detta skall han i Stockholm [illegible] wandes så mycket mögeligit ähr observera hwadh som passerar i Rijkes Ordningar och Ordinancier öfwer ett och annat och skall migh flitigt derom avisera. Så skall han och som offtast besöka Secreteraren Gyldenklou och aff honom förnimma om han honom något sådant ~~kan~~ kan informera om. Han warder och hoos Gyllenklou påminnandes om mitt petito som i fiordh skedde till Kongl. Maij:tt om Sudagla med begäran han wille migh wara behielpelig till en skriftelig concession derpå som Feltmarskalken [illegible] på [illegible] hielt Jagh i sin tijdh gerna igen hoos honom förskylla skall.

13

Hwadh mögeliga tienst han [illegible] Skrifwa [illegible] behöfwa kan, och aff honom fordras. Der till skall han sigh [illegible] ofördrutin finna låta [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ befrämja hwadh han kunne till nytta och gott befrämja ähr ~~det~~ skedde migh skrifft. effter som det och [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ i många måtto.

14

Finner eller yppar sigh och någon Kräfto
på en eller annor ort then gården angående
antingen där oppe eller neder i Landet de
hafftwer han granneligen att informera
sigh om, och migh om saakerna rapport att
göra. Men dethet skall han sigh i synner-
hett migh tell förfång taggin. för än han
migh därom tell skrifftet. Och på
thet han thesse bättre kundskap om saaker
och anni gårdz tellstånd bekomma kan

(margin: serdeles neder i Landet)

hafftwer, och skall han † framdeles i Winter. om
Gudh lyffter vinner, göra en Reesa neder

(margin: †effter Jul)

att Östergötland, Småland, Wästergötland,
Wermeland och Nerike sampt Kelmarn
Och all tiid i ögonskeen taga, Och
migh effter sin återkompst görligen
skeedh genom Breff sackha. all gyffter-
för om Godzens tellstånd hulkor och
lägenheter, så och hwadh stråtor som sin-
nas eller sigh yppa. Men där oppe
i Landet förrätter Christer Pedersson †
thesse sakerna effter sin [illegible] In-
struction. Och skall han [illegible] att sigh

(margin: †och Ladhofoughten Johan Michelsson sampt Christer Pedersson)

ifrån tellkommande första Januarij anno
1644 tell [illegible] [illegible] tell förbetter
på thet forra hundrade daler han syf-
tner nu tu hundrade daler kopper-
mynt. så att hele summa på thens

218

Deputat blyffwer Tree hundrade daler
kopparmyntt. Deden han sono obrågerligen
skall följa låtha thena achts forlopp.
Hwadh Eg[illegible] han och nödhwendigt tell
Byggningens fortsettningh och ämbetsmäns
affbetalningh kan behöffwa och fordra
dem skall han sono i tyda [illegible] 40
affölia låtha.

15

(margin: † och Kolsten)

Om Trappstene † fö från Ölandh tell
Höringsholms Huus och byggningh skall op-
köpas. Ähr dette min förklaringh att
han sampt Christer Pedersson skole sig
låtha wara angeläget att betingen
det nogeste köp, som möyeligh ähr
att faa, så på den ene som den an-
dre sorten. Sedan skall han Christer
så snart som Ingemar kungh bortha
låtha, hwaddigheet och hwarest the äre
thet ena som thet andra slaget behöff-
tnes. Ähr ämllingh mig sende
bande om prysst och quantiteten
förklara. Tegel och Taakstee-
ner hwilka ifrån Tyskland i dethet
forskeffes, vthan tell sitt hwar de
därsamma, hoos ingen annan än att
flyn tell köps. så som och hwad sig
ther gårderli att tellarbeta
Kalk behöffwer, Jagh inthet att köpa
effter som Kalkbergen ähr nu noog

förhanden

16.

Hwadh dagh som blifr muntligen på wåre
hända fall. eftr mer befalat, i det alt taga
och det som migh angåår att observera
det ewarder jagh sigh strides ... att
påminna och ... etc. och
Statcash ... Jngemar ...
för them gångh skall ...
till ... begärad att ...
vätta. Actum Minden an der Weser
den 16. Septemb: Anno 1643

Johan Oxenstierna
Axelson

Kongl. Maytts sampt Sweriges Rijkes Råds,
Cantzlij Råds, och Fullmächtige legat uthi Tyskland,
Johan Oxenstierna Axellsohn
Frijherre till Kimitho, Herre till Fijholm, Hörningz-
holm och Tullegarnn.

Effter som Högbem.te Hans Nådz och Excell.z hafwer uthi någre angelägne ären-
ders förrättande här ifrå och till Swerige affärdat sin tienare och Cammere-
rare Ingemar Persson Prises; Så är här med till aller- högst- bem.te
Kongl. Maij.tz trogne Män och Landzhöfdingar, Krigz och Civil betiente,
högre och nedre Officerare, sampt alle andre af hwad condition och wärde
de hälst wara kunna, som bem.te Cammereraren händer at förekomma,
Allers- och Högs- bem.te Hans Nådz och Excell.z respective begäran och befall-
ningh, at de låta honom Cammereraren med sitt hoos sigh hafwande
följe och saker, i denne sin reesa, så till landz som watn, frij, säker, och
obehindrat passera; Synnerlig at Landz- och Gärdingzmän låte
honom Cammereraren med ofwanbem.te sitt följe och saker, effter aller-
högstbem.te Kongl. Maij.tz ordinantie der om, all god fordenskap
bekomma, bewijsandes honom i det öfrige all courtoisie och goodwillig-
heet. Datum Minden den 16. Septemb. 1643.

[illegible] Oxenstierna
[illegible]son

16 sept 1643

Kongl. Maytts Sampt Sweriges Rijkes Rådhs, Cantzlij Rådhs, och Fullmächtige legat uthi Tyskland,
Johan Oxenstierna Axellsohn
Frijherre till Kimitho, Herre till Fijholm, Hörningzholm och Tullegarn, etc.

Effter som Högbem.te Hans Nådh och Excell.s hafwer uthi någre angelägne ärender dess förrättande här ifrå och till Swerige affärdat sin tienare och Cammereraren Ingemar Persson Prises; Så är här med till aller högst bem.te Kongl. Maij.ts trogne Män och Landzhöfdingar, Krijgz och Civil betiente, högre och nedre Officerare, sampt alle andre af hwad Condition och wärde de hälst wara kunna, som bem.te Cammereraren händer at förekomma, Aller och hög bem.te Hans Nådh och Excell.s respective begäran och befallningh, at de lathe honom Cammereraren med sitt hoos sigh hafwande föllie och sakker, j denne sin resa, så till landz som watn, frij, säker, och obehindrat passera; Synnerligh at Landz och Gårdingzman lathe honom Cammereraren med ofwanbem.te sitt föllie och sakker, effter aller högstbem.te Kongl. Maij.ts Ordinantie ther om, all good fordenskap bekomma, bewijsandes honom j dett öfrige all courtoisie och good willigheet. Datum Mind[...] 16. Septemb. 1643.

[illegible]

19. Spt. 1643.

Jagh hafwer Ingemar Pederßon iförgår bekommit breff medh Johan Göranßon ifrån Swerige, och iblandh andre ifrån min K: Swär, fruemoder, där af Jagh iblandh annat förnimmer att hon skall stå i handell medh Herr Erichßon Rosenhöldh om een gårdh; Hwar före ähr min befallningh till eder, att, där så ähr min Swär, fruemoder till bem:te Köp skulle behöfwa några penningar, J då låta henne bekomma så myket som j kunne få tilhopa och hon begärar. Rättandes Eder så här uthinnan sampt annat, effter min eder medh gifne Instruction. Hwadh widare där hemma kan wara att förrätta, will Jagh effter handen gifwe eder order och befallningh. Och befaller eder gudh Allmechtigh. Aff Minden den 19. Septemb: Ao 1643.

Eder Gunstige Herre

Johan Oxenstierna Axelson

Jagh twifflar nu på att i skole för dettes ankompst hawa öfwerkompne, hwarföre Jagh denne gång låter medh flera particulars Befalningar bestå. J [illegible] som Jagh eder wedh affresen hiifrån befallte J migh så snart i öfwerkomme där och tillskriffwandes. Låter migh och medh första weta hwru saken emellan Min Swär frumoder och Christer Pederson förwänstar, på thet iagh migh therhinna må rätta så det sigh bör skicka.

Praes: Stockholm 23 Octob:
A:o 1643.

Min trotienare och Camme=
rerare Ingemar Persons breff,
dotter

Lönnsleigh.

26. Spt. 1643.

Jagh skreef eder till Jngemar Persson här ifrån den 19 Junij, och will förmoda att samma skriffuelser ähr eder tilhanda kommit. Nu twiflar Jagh och intet att icke i widh detta mit breefs frankomst wäll ähre öffwerkomne och till Stock- holm arriverade. J går medh posten fick Jagh breff ifrån min tienare och Landbofogde Jon Persson, där af Jagh för- nimmer hans förrättande medh räntans opfordran där nedre i wästergöthlandh, sampt huadh han uthi pennin- gar och andre partzeler hafwer opbörit. Och såsom han sigh medh mehra uthi förberörde sin skriffuelse, hoos Migh ödmiukeligen månde förfråga om den Spanne- måhlen han där nedre haffwer opbörit, och huarest den skall leffwereras; Då hemställer Jagh eder Jngemar så där om, som eet annat, att disponera, effter min eder medh giffne Instruction. Han skriffwer migh och till om Backagården i Kråtta, att nembl: där i Spannemål icke kan göra sin börlige skatt, för den ringe åhrswäxt, där, så nu, ähr som tillförende fallit haffwer; därföre ähr min befallning, att J dätta sampt huadh annat där hemma kunde förrefalla grannerligen skärskåda, och ef- ter handen gifwe migh där om part. Effter sådan widh bemte gårdh icke sigher som sigh bör, så låter Jagh migh

nöije medh andre partzeler som där kunna falla, på det slatten måtte hafwa sin ordinarie gångh. Migh ähr behageligit, aldenstundh kommenart Döije ähr myket förfallit och af sigh kommit, att han kongden hafwer förskaffat een godh dugeligh karl, som tilstår sigh öfwer alle nest kommend:r hamnan att brukte, uthan och så myket möijeligit, will söka bringa det till sin förre ägande stadt. Till det sidste förfrågar han sigh om kommenart skepzwirdh som ähr kommit i skada för wådheld, och aldenstundh sådant ähr skedt igenom een olycka; så må han där opå sitter ninte tu åhrs frijhet, dock så att han i medler tydh bringer huset sampt det som opbrunnit ähr, medh nyia wåningar tillrätta igen; och i sitt förrige esse. Christer Persson will jagh att i påminner så wäll om der 200 Rd:r jagh honom, som och der andre 200 Rd:r jagh hans ~~[illegible]~~ förstreckt hafwer. Där han hade någon godh gårdh, och som migh låge widh handen där nedre i Wästergöthlandh att förhandla, wore jagh till friedz sinne medh honom i handell, då kunne och i låte honom så länge hafwa berörde 400 Rd:r hoss sigh på handen. Jagh skickar eder tilbakar hwadh Jon Persson hafwer skrifwit eder till, dät jagh

hafwer opbrutit, läsit och där af förnummit hwadh difficultetar han hafwer om der hamnan som Herr Gustaf Horn finder att byta medh migh, uthi Swinaredh sochn belägne, nembligen dem wara uthödde och för förslär skall sampt annat, migh oläglige. Därföre skole i eder af kommend:r Jon Persson informera låte, så wäll om samme godzens beskaffenheet, som allerist hwadh han uthi andre saker sigh där nedre hafwer att förfråga, och migh om alt advertera. Medh byggningen widh Höningzholm skall man nepligen i höst mehra kunna fortfare; derföre skolen i tillyka medh Christer Persson, så myket honom hans opasslighet kan tillåte, tilse och förordna att kalk, och tegell ungnarne så wäll widh Höningzholm som Tullgarn kunne bliffwa i wärket ställte och hafwa sin gångh, att materialerne sålunda måtte förskaffas och sedan i godh förwaringh leggias, till dess man i wår medh byggningen kan fortfahra. Huru Marknan går i Stockholm och hwadh köp där ähr förwänter jagh underrättelse om af eder skrifwelse, och will att i skollen alle påster advisera och migh förständige hwadh där komma förefaller och passerar. Och befaller eder Gudh beskydd. Datum Minden 26. Septemb: A:o 1649.

Eder

Wälbewågen

[signature]

Joras: Stockh: d. 20 Octob:
Ao: 1643.

3. Oct. 1643

226

Hälsan medh Gudh Allzmechtigh etc.

Migh ähr eder skrifwelse, Jngemar Pedersen, af Ly-
beck den 24 Septemb: här i Minden den 29. dito wäl
öfwerleffwererat. Och seer däraf, medh mehra,
Eder, effter förrättade saker i Hamburg, wäll wa-
ra därhän arriveradt, såsom och strax hafwe
funnit där för eder att seglfärdigt skep som
war sinnat gå genast på Stockholm, hwar uppå
i hafwe eder och inbetinget. Jagh låter migh
gunstigt behaga, att i hafwe skyndat eder på
wägen, i Hamburg och till Lybeck, och will
förmoda, effter winden då war godh och skeppet
i beredskap, dät i nu mehra, förmedelst Gudz
tilhielp, lyckeligen ähr öfwerkommen och till
Stockholm anlangade. Jagh hafwer sedan i resa
här ifrån till eder låtit afgå twänne bref
af den 19 och 26 Septemb: och troor icke annat
än dee ähr eder tilhände, och i sålunda hafwer
förnummit min willie, och hwadh jagh eder
där igenom hafwer befalt. För denne gången
förrefaller icke något synnerligit eder att påmin-

na, ähnwill förwänta eder uthförligh rapport,
huru och uthi hvadh esse, i hafwe funnit sakerne
för eder där hemma, såsom och om Mynt,
hwad gångh där i Stockholm och afslår, sampt
hvadh köp där kan wara i ett och annat. Dät,
ta föruthan, will jagh att i flijtigt alla poster
migh advisera om edert förrättande där hem,
ma och huru i där medh procedere. Och befal,
lar eder under Christi beskyddh. Aff Min,
den den 3 October A°: 1643.

Eder wälwillige
Johan
Oxenstierna
Axelson

præsent: den 23 Stockholm
octob:

Min troo Tienare och
Cammererare, Ährligh
och Försichtigh Ingemar
Pedersson Knijph, detta
i
gunstl:

Stockholm.

17. Oct. 1643.

Hälsan medh nu och altidh etc.

Sedan Jagh bekom eder skrifwelse Ingemar Pedersson, af Lybeck den 24 Septemb: hafwer Jagh inga breff fått ifrån eder, och fördenskull ike heller wetta huru medh resan widare ähr aflupit, och i hwadh beskaffenheet j hafwe funnit saherne för eder där hemma, icke thess minder hafwer Jagh lätit afgå till eder åthskillige mine Ordre och befallninger, och troor icke annat än dät är alt wäll framkommit och eder bestält. Jagh will altså förwänta eder nöyachtige rapport om ett och annat, och befaller eder härhoos att j medh förderligast hijt öfwersände, ett opsatt och een kårt förtekning på hwadh så wäll Hoff: som Stallefolcket sedan Ao: 642 och till den 16. Septemb: i penninger och andre persedlar bekommit hafwa. Och befaller eder här medh Gudz beskydd. Datum Minden den 17 October Ao: 1643.

Eder

Wälbnägen

Johan Oxenstierna Axelsson

P. S.
Den ferde booken Jagh eder hafwer befalt att göra, will iagh att j medh första hemm förfärdige.

Min Kiemarr och Cammerer:
Ährligh, Fromm och Försichtigh
Ingemar Persson Prijst,
detta
gunstl:

Stockholm.

24. Oct. 1643. 230

Hälsan medh Gudh Allzmechtigh etc.

Jagh hafwer alla dagar, ifrån dät Jagh affärdade eder Ingemar Persson hem åth Swerige, skrifwit eder till, och sedan j woro i Lybeck icke den ringeste rapport ifrån eder bekommit. Kan altså icke watta om j hafwe fått alla mina skrifwelser, huru med eder reesa öfwer Siöön är aflupit, och i hwadh terminis j sakerne för eder där hemma funnit hafwe. Hwarföre är så wäl som förr min willie och befallning, oansett j icke ännu hafwe nögachteligen kunna tagit sakerne i ögnasikte, att j icke dess mindre flijtigt och ordinarie alla poster migh hijt öfwer advisere hwadh som är och effter handen kan passera. Jagh förwäntar därhoos eder uthförlige relation opå ett och annat som jagh för detta eder hafwer tillskrifwit och befallat. Och befaller eder här medh Gudh beskydd. Aff Slottet Schwartzenberg den 24 Octob: A.o 1643.

Eder

Wälbenägne

[illegible] Oxenstierna [illegible]

231

Min kiänare och Cam-
mereraren Ährligh, drogh
och förståndigh Ingemar
Persson Engel, detta
gunstl:

Stockholm

Hälsan medh Gudh allzmechtigh tilförende etc.

Jagh bekom i går medh ordinarie Posten, edert breff, Ingemar Persson,
daterat Stockholm den 21 Octob: nästförleden, och såsom Jagh medh
nöije seer där af, huadh fahre i hafue sändt uth på siön, och att
J, till ert saak bättre och tryggare fortsättiande hafue landstigit
wedh Calmar, tagandes därifrån eder wägh igenom Småland,
Östergöthlandh och åth Stockholm, så är Migh kärt eder wara
lyckligen dijt ankommen. Jagh will förderfuell förmoda att
i medh flijt observera och efterkomma, huadh Jagh, förmedelst
min eder medhgifne Instruction, och sedan igenom skrifwelsser
eder hafuer anbetrodt och befallat, och Migh om ett och annat
effter handen advertera. J förmäle och, uthi ofuanbe:tr eder
skrifwelsser att mitt breff af den 26 Septemb: är eder wäll till-
kommit, men derhoos eder intet hafue fått mitt förre
af den 19 dito; Jagh kan icke wäll wetta genom huilkens
försummelsser det ähr underlagt, antingen på Posthuset
i Hamburg, eller någor annorstädes; att i nu wetta huadh
Jagh där gången hafuer eder welat befalla opå min K:
Swärfrumoders wegnar, så låther Jagh nu härhoos där af
een Copia. Ellies hafuer Jagh förgätit att här muntligen,
och sedan igenom skrifwelsser befalla eder, att skrifwa Fougden
till där neder i Smålandh och att han tilhåller Skytten opå
Edzhuldt fånga så många diur som han kan, och låther

förer dem på den orth, min K: Swärfrumoder dem hälst be„
hagar att hafwa; Dät ähr fördänskull nu min befallningh,
att J, så snart detta mitt breef eder tilhanda kommer, skrif„
we dijt neder och befalla såwäll fougden som Slöttes, att der
så laga, ingen försummelse där uthi skeer. J skole och i dett
öfrigre gå min K: Swärfrumoder tilhanda uthi hwadh hon
påfordrer, som i kunne see min wille och förre befallning
af förbandt: Copia. Att i hafwa warit opå [illegible]hult, där bön„
derne tillsammans kallat, om dess beskaffenheet eder erkun„
digat, låther Jagh migh gunstl: behaga, män där emoth
hörer Jagh ogärne, att neder i landet är, och än mah„
ra synes tilstunda een dyr tydh opå Spannemåhl, för
den ringa åhrs wäxt på den orthen i detta åhr warit
hafwer, likwäl och ike des minder skolen i tilhålle bön„
derne, „göra derres börlige skatt och tienst, och att der effter mö„
jeligen flijt hemmanen häfda och bruka. Och befaller
eder här medh Gudh beskydd. Datum Mindh d 7 Novemb
Ao: 1643.

Eder

Eder Gunstige
och welbenägne
[illegible]

Gåår [illegible] K. Swärfru
moder tilhanda i alt
thet som hun[illegible]me. och låter
migh ther om [illegible]
[illegible] [illegible] att
i under handen forminne
i [illegible] [illegible] Rekny
[illegible] med Sarts
Müntz. och hwar Slagel
äro Contenterat:

Min Cammererarer Ährligh
Actagen och försichtigh Ingemar
Peerßon Skrifs dätta
gunsteligen
Stockholm.

Hälsan medh Gudh Allzmechtigh tilförende etc.

I går, medh ordinarie Posten öfwer Hamburg, fick Jagh bref ifrån eder, Ingemar Perssen, daterat Stockholm den 29 passato, och seer där af, medh mehra, tilståndet där hemma, hurudan tydh och pryss som där är opå åthskillige proviants saker, och att spannemåhlen stiger dageligen högre och högre i penningar, och lähra framdeles i winter eller i wåår temmeligen gälla. Hwarföre är min willie och befallningh att i förytter räntan så högt i kunna, och som det sigh bäst later göra, och hafwa sedan penningarne i godh förwahringh till wydare där om min ordre och befallningh. Därhoss måste i observera och eder trygt föresee att i icke bringe spannemålen uthi wisse händer, uthan så framt i ey kunna för honom bekomma Contant betallningh, att i förfråge eder, huadh det är för partie, om der ähre något richtige och wisse i sine saker, förr än i inlåte eder medh dem i någen handell. Jagh låther migh behaga att i upläte och för 700 Rd:r Mester Erich försällie mit huus wydh Nothbacken, effter han står där effter, och nästan så mykket för huuset binder, dock skolen i först förfråga eder här om hoos min k: wäär frunder, och taga deras betänkiande och samptyke,

sedan där min K: Kiär frumoder sådant finner gått,
kunne i låta honom Mester Erich Olai, siälf, och effter satt
och bruk förfärdiga ett Köpebreff opå bem:te mitt huus,
och sända migh där af conceptet eller ett opsatt, hwil-
ket Jagh då will genom See, underskrifwa och dät
här ifrån ägaren sedan tilhanda skicka; penningar-
ne, eller bem:te 200 Rdr: skolen i straxt Köpet är slu-
tit, infordra, och hålla dem i gått behåll, Jemwäl
kan och elliest eder üthförlige relation om mine
private saker och dess beskaffenhet, förwäntar Jagh
s. som i förmäle[illegible] min opwartare Johan Legnier,
och will att i alla pöster, och effter handen migh adver-
tera om ett och annat, rättande eder i dät öf-
rige där hemma, effter min eder medgifne In-
struction. och befaller eder Gudhs beskydd. Da-
tum Minden den 14 Novemb: A: 1643.

Eder

P. S.

Eder som flitigt att observera hwad som eliest i ett och
annat medh Continantier öffwer handelen och Myntet passerar
och [illegible] förstendigh. För allehanda orsaker skuld
låter migh och [illegible] in specie, huru det beskaffat är gå-
va medh den [illegible] som Jagh eder [illegible] att
[illegible] [illegible] befalte. J synnerhet att
[illegible] befaling att J migh förskicker Byggningernes
beskaffenhet, [illegible] Stormingsholm, opå Stetingsholm

och medhsamt [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] kunna göra tilbörligh anstalt, som
[illegible] eder och för [illegible] [illegible] medh
[illegible] [illegible] och J [illegible] Instructio-
nen till finnes och minnes [illegible] huru
[illegible] [illegible] [illegible] frumoder
tillståår [illegible] [illegible] att J migh strax
avisera. [illegible] till [illegible] J
[illegible] [illegible] på all full och [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] det. [illegible] [illegible]
[illegible] att [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] som [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] medh [illegible]
[illegible]. Huru Herr Gustaff
Horn [illegible] [illegible] sinnet
är det [illegible] medh [illegible]
och så [illegible]

Eder Kiärlbenägen

Johan Oxenstierna

Hälsan medh Allmechtigh etc.

Jagh lather eder gunstligen här medh förnimma, Ingemar Persson, Migh hafua fått breff i går medh ordinarie posten, ifrån Hr Larss Sparre och Conradh Falkenberg. Uthi det för-sta anhåller Hr Larss Sparre om min permission och samptyckie att få kiöpa een gårdh af Chronan, then Jagh hafuer i för-lähningh [illegible] bekommedh; och emedan i wäll wetta huru högt samma gårdh är migh angelägen, och att han ligger wäll till och nästan under Svärningsholm, och altså ingalunda kan mistas, så är min willie att i sådant för-draga Hr Larss Sparre, och sedan göre migh een klarth uth-rekningh opå bem:tr gårdh huru myket han stiger i silfuer räntan och andre partzeler, att Jagh den instillgista medh de andre uthrekningerne, som Jagh medh förre posten befal-te eder att förfärdiga, måtte medh förderligast bekomma.

Sedan rörer Conradt Falkenberg uthi bem:tr sitt breff om een gårdh, widh namne Bronstadh, then Jagh hafuer kiöpt af Kyllen, och honom sedan försåldh, menandes att han Kyller-hegner skall hafua fått dess ränta, än den elliest ordina-rie stiger, så skolen i widh occasion och när lägenheeten så kan falla, tala medh honom Falkenberg här om, och demonstreran att gården är honom så uplåten och inrymbt som Jagh den kiöpt och fått hafuer. Elliest förgat Jagh widh eder affärdan att gifua eder ordre om den Spanne-

måål som min Casper opå Walstadhnääs ähr skylligh åhr-
ligen att uthgifwa af sammanat Måbij, som han fick af
Migh, och kan nu icke heller watta, om dän, widh min
withe warande här i Tyßklandh effter handen är infor-
merat; darföre skolen i förfråga eder här om, och där
dät icke än är skett fordra honom in. Will han
kiöpa bem.te Spannemåål, och migh dän rättigheten
heelt afhandla, ähr jagh där medh till freds, och i Rän-
na anhålla à 50 R.d.r L. eller om han tycker dät sijga
något högt, will jagh honom till willie och contentement,
låtat passera för 300 R.d.r in specie. Jagh wäntar
så här om som elliest hwadh afhandlt: är, eder nöijachti-
gh rapport. Och befaller eder Christi nådige beskydd.
Datum Minden den 21. Novemb: A:o 1643.

Anders

Mälbnager

Johan Oxenstierna
Axelson

Min Cammereraren Ehr-
lich, trogen och förrsichtigh
Jergamen Persson Kniph,
vatter
gunste.

Stockholm.

28. Nobr. 1643

Hälsan medh Gudh Allzmechtigh &c—

Jagh fick i går medh Posten edert breff, daterat Stockholm den 11 hujus, och förnimmer där af gunstligen eder nöyachtige och flijtige rapport om salteriets beskaffenheet der samma, dess godhe tillstånd är migh och kiert att höra. Och såsom i förste, uthi ofwanbe:tr breff förmäler att den nyä jordeboken Jagh eder hafwer befalt att göra, nu mehra skall wara ferdigh, Landbönderne medh henne till fridz, och där effter wäll komma till rätta att göra sine uthlagor, då låter Jagh migh alt gunstligen och wäll behaga, och förwänter :/ som i förmäler :/ medh min Upwartare Johan Legnier, ofwanbem:tr jordebok, där till medh een uthförligh relation om byggningerne och kortligen een uthrekningh opå förlähningz Räntan. Huadh elliest de twenne Hemmannen anbelanga som nu inga åboor hafwa, effter den eene i Wärlare är ihielslagen, och den andre på Söderby hafwer begått mordh, så hörer Jagh sådant ogärna, och will att i förderligast tilhålla Bygden förskaffa gode åboor där opå igen, och där man icke så snart skulle kunna få någre godhe karlar som bem:tr gårdar optaga och bruka wille, att i

tillyta medh bönderna som till åkern icke måtte blif-
na öde, uthan heller i sådant fall låta dem sååt och
brukas af min egen Spannemåhl. Om Räntans
förytterande sör jagh eder flijt, och att i hafwe sielf
bringa Spannemåhlen, det måste i kunne i penin-
gar, likwäll icke kan komma högre där medh
än 2 Rd:r L. och derföre sinnadh medh min K. Swåge-
rs och K. Swärfarmoders samtycke sluta köpet,
allenast i säye gierna först min ordre och befall-
ningh der om, Då kan wäll alt hafwa sijne skäl,
män jagh tycker om Spannemåhlen blefwe för-
warat till något fram bätter, att den då skulle
högre stijga och mehra gälla, män i fall där i
förfallit honom, så görer eder flijt att låthan
för 8 D:r Kopparm:t L. män därhoos igen seer eder
wäll före, så frampt i icke kunne bekomma strax
och Contant betallning, huem i handla medh och
att i gåån fast, penningarne kunne i, som
jagh eder förhafwer befalt, taga i gått behåldh
till wijdare deram min förordning. Jagh haf-
wer ännu ingen wisshet hafft ifrån Angerman-
nelandh och om den differentz, som är emellan
Feradz längderne, dän Johan Göransson hade

medh sigh och dän andre hwar efter rehningarne sedan
äre giorde och räntan opburin. I skole fördenskull
ännu tala här om medh Niels Esperson, hälsan opå
mijne wägnar, och hoos honom anhålla att der
medh måtte komma till godh richtigheet. Där och
Summan p:r wexlen i Stockholm kunde af bem:te Niels
Espersson eller någon annan erleggias, lätte jagh
migh sådant wäll behaga. Efter som det går något
långsampt medh Närlandz räntan, så kunne I,
hwadh i så der opå som ellerst af den resterade skijlen,
efter handen bekomme, taget i godh förwaring, till
lägenheeten gifwes, i penningar det wäll att
förytter. Det är gått att i hafwe taget een Obligation
af Christer Bronsson opå der 400 D:r män seer till
att penning:r innan kårt måtte kunna erleg-
gias och förhörer huru swart hans swågerska till
Swerige ankommer, och om hon icke ware stadd
widh penning:r att hon då hadde någon gårdh under
i Wästergöthlandh den migh läge legligh och jagh
sedan finge handlan åth migh i betallningh. Sedan
seer jagh och widh slutet af merbem:te eder skrifwelse
min K. Swåger her Gustaff Horns mening om
Närikes godzen, nembl. att han will gifwa lyka ränta
i wederlag igen såsom bönderne för detta i form

ûthgiordt hafur, och upsöktt migh någre godz i Mälösa
och Rönnerödh Sochner; Jagh är wäll tillfridz att
gratificera min Swåger medh samma byte, där
Jagh allenast kan få godhe gårdar igen, som läge
leglige och icke långt af wägen för reesan och
förskärne skuldh ifrån Södermanneland och Wäster,
göthlandh; Hwarföre skolen I först taga här uthi,
nan min K. Käre frumoders Rådh och sedan grann,
nerligen förfahra hwarest någre sådane och be,
qwelige kommen uppå den orthen wore till fångs,
och migh där om förständiga, då Jagh will eder
min willie och widare resolution öfwerskicka.
J det öfrige, will Jagh att I medh nästa post läte
migh wetta om alle mine breff ähre eder till,
handa kombne och af hwadh dato de ähre, efter
som I för detta intet synnerligen hafwe rört
der om, och Jagh likwäl ifrån den 19 7ber och
till dato ordinarie alle poster hafwer eder till,
skickat min skrifwelse och befallningh. Hwadh eljest
der hemma kan förefalla ett eller annat haf-
wer I att rätta eder, efter min eder medhgifne
instruction. Och befaller eder gudh beskydd. Datum
Minden den 28 Novemb: Ao 1643.

Eder wälbenägne.

Axel Oxenstierna

P.S.
Jagh will hoppas det beste
medh min K. Frumoder [illegible]
göra [illegible] i folio [illegible]
K. herfaders Information
[illegible] desslike och andre
[illegible] fall. [illegible] i [illegible]
på [illegible] Renta. [illegible] herfader [illegible]
700 Rydr [illegible] deras [illegible] folio [illegible]
[illegible] jagh [illegible]

Post Scriptum.

Iblandh wintersörslorne skall dät wara det förnämbste, att
man iblandh annat lagar materialerne till Staket, och te-
gell ungnarne blifwa framkörde så att man först i wåre
kan ställa dem i wärcket. Medh byggningarnes fortfaran-
de will jagh effter handen gifwa eder ordre. Medh näst-
a post will jagh att i öfwersända migh een Copia af edert
Memorial. Eder Gudh befallat. Datum ut in lite-
ris.

28. Nobr. 1643.

Min troo tienare och Cammer,
verare, Ingemar Persson
Kript, detta

gunstl:

Stockholm.

5. Decbr 1643.

Hälsan medh Gudh allzmechtigh,

Effter som den ordinarie posten ännu intet är kommen, haf-
wer jagh inga breff fått ifrån eder, kiäre son, hwarken icke heller huru det sigh widare förelöper
medh mine saker där hemma, och hwadh som i wthi
ett och annat där ifrån hafwer att referera.
Hwarföre hafwer jagh för denne gången eder icke
något synnerligit att beswara, uthan förwäntar
så här effter, som det här till är skett, eder skriffteligh
och relation om sakernes beskaffenhet där hemma.
Wist hwadh jagh eder alle poster tillskriffwer och be-
faller, så troor jagh icke annat, än att i dät effter
handen wäll bekommer, och will att i altidh där
opå swara skole, så att jagh förmedelst där igenom
må see eder flijt och hwadh som hoos eder pas-
serar. Och befaller eder Gudz beskydd. Datum
Minden den 5. December, A: 1643.

Eder
wälbenägen

Johan
Oxenstierna
Axelsson

Min Cammererare, Ehrligh,
Erogen och Försichtigh Inge-
mar Peersson Skrifw., detta
tilhanda

gunsteligen

Stockholm.

25. Febr. 1644.

243

Hälsan medh Gudh Allzmechtigh,

Jagh bekom medh Larß Månßon Jordebooken, som i hafwa för-
färdigat där hemma, och låter Jagh migh denne wäll behaga.
Elliest hafwer Jagh nu opå een tijdh inga breff fått af eder, och
kan wäll tänckia, effter dän ordinarie passagien igenom Danne-
marck, uthan twifwel är afskuren, och intet mehr så hafwer
sin gångh, att i här effter sällan kan komma till och få adver-
tera migh hijt öfwer om sakernes beskaffenheet där hemma.
Hwarföre är här medh min befallningh, att i, när någon
lägenheet förefaller, ingalunda då försumma att skrifwa
Migh till. Emedler tijdh skolen i flijtigt och granneligen ob-
servera min eder medgifne instruction, rättandes eder uthi
alt, hwadh Jagh eder där i Committerar och anbetror. Emät-
te och flijtigt förhålla mine Arendatorer, Fougdar och Skatte-
dragare, deras skyldigheet, att hwar och een efterkommer dät
honom bör, och att dän eene inte gör dän andre något för-
fångh. Effter som Christer Persson är döds, och Jagh inte weet
hwadh richtigheet som han hafwer lemnat effter sigh, medh
Dörningsholm Arender, om Jagh blifwer honom något
skyldigh eller han migh, och huru där medh wijdare ähr fatt;
Så är fördänskull min willie att i seen där effter och laga,

så att där medh i någon måtto icke må gå orichtigt till-
skunne och låta Sal. Christer Pärsons efterlefwerska blifwa
där wijdh till nästkommande Michaeli, där hon sedan
sielf begärte och kunne sigh kraftigh att kunna förestå och
antaga Arendet, så skall hon få behållat och blifwa för-
dragen alle andra, nämbligen i dät öfrigt samme
skrifwelse och Contract som emellan Migh och hennes Sal.
Man för detta oprättat war. Män i fall där medlen
för henne icke kunde sträckia sigh så wijdt och hon intet
hade macht att besittiat, så skolen i förhöra efter någon
godh ährligh karll, som kan och hafwer lust att bru-
ka och till sigh Arendera gården Häringeholm på sätt
och samme Condition som Christer Pärson hatt hafwer.
Jagh will framdeles när någon bättre och säkrare occasion
förefaller skicka eder Cassa reckningarne ifrån den 1.
Septemb: och till dätta åhret, att i må föra dem tillho-
pa med de andra som i uthi de förre månerne hållit
hafwa, och sedan göra där af een ordentligh book opå
nästförledne 643 åhr. Och befaller eder under Gudz
beskydd. Datum Minden den 25 febr: A: 1644.

Eder

Gunstigh och wälbenägen.

+

Låter migh ändeligen wettha tillståndet på mina saker därhemma
och huadh i effter min Eder medhgifne Instruction bestelt och forrättat
hafwe, så snart öppet watn blifwer och ifrån ween [illegible] Jagh att
senda Jöran Jöransson hem medh uthförligh underrättelse om [illegible]
Jagh såge helst att I toge the Rustkammer och Mobilier [illegible]
saker Jagh senast hemskickade och skaffa dem till Stocholm att
förwares uthi min Swärmoders huus, eller och på Ekeby

hof. Jagh hafwer fuller intet skrifwit
min Swärmoder därom till, men i kunne
fornimma huru det sigh best will göra låta
orsaken äf där till effter Jagh icke we-
tha om icke någre gäster till Swerige
än [illegible] dette [illegible] i en hast
komma och besökia migh där. Jagh
will fuller intet hoppas eller förmo-
da, doch är best I tijdh att sörja
fört. I hafwe dette att hålla hoos eder
sielf och huadh i göra, så är best
att det skeer oförmärkt. [illegible] migh
Jöran Jöransson. Manar på [illegible]
[illegible] och achta att dee göra sin
deras plicht [illegible]

Hans
Konigsmarck
[illegible]

Min tienare och Cammererare
Ehrligh, Trogen och För,,
sichtigh Ingemar Person
Skrifft, kunst:

Stockholm

5. Apr. 1644

245

Hälsan medh Gudh,

Mädh dänne occasion hafwer jagh intet welat underlåta skrifwa eder till Jungmar Persson, och där medh låta eder wetta om min an-komst hijt till Osnabrüg, att i sedan, när dät så faller sigh, skrifwe migh till och addressera edre breff hijt opå dänne orten. Jagh är elliest sinnat medh första affärda Johan Jöransson dijt hem, att han bringar migh rapport där ifrån tilbakar huru där står till, i synnerhet hwadh som passerar medh mina gårdar, och will fördänskull medh honom uthförligare skrifwa eder till, imedler tijdh skrifwe i alltidh och flijtigt hijt om ett och annat. Edher gudh befallet.

Datum Osnabrüg den 5 April Ao. 1644.

Edher wälbewågen etc.

Johan
Oxenstierna
Axelson

246

Min Cammererare,
Ehrligh Ergagen och för-
sichtigh Jungmannen Peer-
son Skrift, detta
gunstl:
Stockholm

17. Mai 1644.

Hälsan medh Gudh Alzmechtigh.

Jagh hafuer bekommit tvenne edre breff, Ingemar Persson, af Cormer-
stadh den 27 febr: och Stockholm den 20 Martÿ; och förnimmer där
af medh meera, i synnerheet huru som där hemma medh uth-
skrifningen och munstringen ähr procederat, nembl: hvadh dess
expenser, till hästar och andre saakers inköp sampt Rÿttarnes
aflöningh, kommer till hopa; Nu ehuru wäll Jagh drager migh
till minnes att ike någre synnerlige och där till dugelige
hästar wore uthi förrådh, Då hafuer Jagh ike dess minder
stället gerna sett, om man hade något ringare kunna
kommit där medh till, män effter som i förmähle eder hafua
så där uthinnan, som i alt annat följdt min S: K: Herfaders
rådh och befallningh så låther Jagh migh dät behaga, och will
att i låtha hålla handh öfuer Rÿttarne att de ike onödigt
förslösa hvadh de till deras munteringh bekommit hafua.
Dät ähr migh kärt att Christer Persson hafuer ike bätter satt
sigh före, uthan lemnat sin hustru och barn uthi en sådan
stoor oreda och gäll effter sigh. Hvadh dät elliest wedkommer
som han ähr migh skyldigh blifwan, så måste i see till huru som
dät effter handen kan blifwa erlagt och infordrat; och effter
Cautian, för bem:tr orichtigheet, här effter nåppligen skall kunna
förestå arrendat som sigh böör, därföre will Jagh att i för-

skaffa en godh och dugeligh karll i stellet igen. Ähret i hafwa
lust att antaga bem:te arende, medh samma condition som
Christer Persson för detta nutit hafwer, så ähr Jagh till-
fridz att i hafwat i höst och sedan brukat så till en tydh
och min wijdare förordningh. I måste göra eder möijeligste
flijt att then rest som ännu står inne hoos bönderne
må efter handen kunna upbäras, ty ju länger där medh
dröijes ju wärre ähret, och blifwer skulden sedan för dem
så mycket swårare att uthgöra. Räntorne förytttra i uthi
penningar dät högste i kunna, och taga dem sedan hoos eder
i godh förwaring till wijdare besked. Där något högnödigt
wore wedh gårdarna att reparera och elliest att fort-
sättia byggningerne, så kunna i taga af bem:te penningar
så mycket och förat till rechningh, doch så att i gåå dät
nogaste här medh om som i kunna. Hans Brehmers rechning
will Jagh igenom see, och där om sampt allt annat
uthförligare låta eder wetta min willie och befallningh
medh en expresse, som Jagh innan kort will skicka här
ifrån hem åth Swerige, och kan tee dät blifwer Johan
Göransson. Emedler tijdh skolen i tillhålla the andre mina
tienare, att hwar och en troligen förrättar dät honom
wedhkommer och anbetroodt ähr; Jagh will medh [illegible]
lägenheet skrifwa them uthi synnerheet till. Och befaller
eder gudh tillhjertelich. Datum Osnabrügg den 17 Maij
Anno 1644.

Eder
Wälbenägen
Johan Oxenstierna
Axelson

Om Anna [illegible] skrifftligh
[illegible] hölles Jagh fort
för dee aff eder införde [illegible] att
dee komme där till doch hafwer
Jagh hwarken skrifft [illegible]
[illegible] tel och haffwe [illegible]
offwer att förnimma hennes me-
ningh. Om [illegible] Gårdzskrifwar intet låter eder [illegible]
[illegible] skall [illegible] för dette hafwer [illegible]
[illegible]

Till Min Cammereraare.
Ährligh, Trogen och förfichtigh
Ingemar Persson Skrift
detta,
gunst:

Stockholm.

21. Juni 1644.

Hälsan med Gudh allzmechtigh,

Jagh låter eder wetta, Ingemar Persson, att
Johan l'Aignier, är i går wäll hijt ankommen,
män han brachte inga breff med sigh ifrån
eder och ~~huru~~ huru dät står till där hema
med mine saker, hwarföre kan jagh icke
nogsampt förundra migh, af hwadh orsak
i skulle hafwa försumat dän occasion, och
med honom icke öfwerskickat en uthförligh
relation om sakernas beskaffenheet där hemma,
och will att i ingalunda fördröya att skrif-
wa migh till när någon lägenheet faller.
Elliest hafwer jagh här tillstält Clas Ruthland
tuhundra Rychdaler, j kunna bem:tr penningar
af honom affordra så snart han kommer

hem till Swerige, och sedan skrifwa migh
där om till, då will och jagh låta of-
werskicka honom sin handskrifft. Och
befallar eder här med gudh allzmech-
tigh. Datum Osnabrugh den 21 Junij
Aº 1644.

Eder

Wälbenägen.

Johan Oxenstierna
Axelsson

Monsieur
Ingemar Person
à Stockholm

18. Aug. 1644.

Helsan medh Gudh;

Jagh haffuer bekommit edher skriffuelse, daterat Tornstadh den 1 Junij och seer der aff tillståndet och huadh som är passerat så wäl medh Arsene.. som Krutet och Förlänningz Bodhen der hemma. Om Rentorne förnimmer iagh, att der medh både oppe i landet och nedre i Orue.. och Westergötland en stoor deel skall än nu stå inne hoos Bönderne, Nembligh hoos Landzhöffdingen Nils [illegible] – 3782 R. [illegible], sammaledes för Jon [illegible] – 400 dal. Man Johan Michelsson haffuer ännu intet giordt sin Räkenskap, uthan wara derföre lijkwäl i arbete. I måste fördenskull intet låta honom sådant försumma, och att iagh sedan kan få af eder en korrt balance huadh som Rentorne och Upbörden haffua stigit ifrån åhr 1641 och till den 1 Janu: 644. Der effter kunna i och förferdiga ett ungefehr förslagh, huru myckit man förtröster att bekomma i åhr, huilket iagh och will mena wäl skall kunna skee, alldenstundh mästeparten af säden är fuller bergat och införd för än detta mitt breeff kommer eder tillhanda, och innan min WagnMestare Rasmus bliffuer hemma ifrån afferdigat och reser hijt tillbakars igien. I skriffue migh fuller till om Diuren och Stodhgången, och huadh för afstre der ibland äre fallne, Man iagh förwänter ännu der om och eliest om all annan tillökningh både medh Ladugårderne, huadh för nij Boskap som dänne tijden der bliffuen är, som eliest om Höö, Rogh och Korn.. sampt Sommarsädet en rätt och uthförligh specification. Huadh Resten anbelangar som än nu skall stå inne hoos Bönderne, då kan iagh wäl tenckia, att der medh icke kan gå så iust och richtigt till, i synnerheet för detta Danska Krijget skull och dess besuär; Doch göre eder flijt och tillhåller Fogderne, att the effter handen och så myckit möijeligit är, fordra in huadh som Bonden tillkommer att uthgöra. Effter som Håkan [illegible] är dödh och iagh förnimmer att han Nils är icke synnerligh drifwande af sigh, och tienligh att förestå Befallningen der nedre, och kan skee det skall fuller största orsaken wara, att Bönderne komma till Rest, medan uthslagerne bliffua intet af dem i rättan tijd infordrade, Då wore godt om i wiste någon dugeligh och tiänligh Karl i hans ställe, Man om så är, att han kunde komma der medh till rätta, och tillfyllest göra samma tienst, Då will iagh för hans Faders skuld icke aldeles förskiuta honom der ifrån. I wele fördenskull hålla gran uppsicht opå honom, och att han sigh uthi någon måtto icke försummar. Då wore och för all tingh godt, att i, der sakerne så tillåta, der oppe i resa uthföre och förfara huadh der nedre passeras, och huad egentligen orsaken är, att Bönderne komma så myckit till Rest, och det ena Ödeshemmanet bliffuer effter det andra. Alldenstundh [illegible] är så helt afbrent, så skall det fuller nepligen komma till rätta igien, medh mindre det får tvenne åhrs frijheet, der medh kunne; och låte så bliffua, och tillhållen honom som besittiaren göra sin flijt, att det måtte bliffua opbygdt igien. Huadh Förlänningz Renten haffuer i detta åhret myckit slagit aff, då will iagh lijkwäl här effter förmoda det bäste, alldenstundh som i förmäle, att Säden

ståår der i Swerige tämmeligh wäl, och der skiut tillstånde (: Gudh) i eder
Lofl: godz åhrwäxt. De Sartzeler som än nu stå inne hoos Cronan
aff Norlandz Räntan, kunne i wäl lägenheet infordra, och dem
sedan förytra i penninger, det beste som i kunne och det går och geller.
Jagh skicker eder der hoos Copian aff Per Larssons breff och
en Reckningh som han skickade migh samma gången för A:o 642, der
af seer iagh allenast wara behollit i Volff: Mynt af Häradzhöfdinge
Räntan – 838 dal:r – 20 öre, och af Sakörespenninger – 30 d:r 6 öre
– 16 pen:r, att summan bliffwer på thet åhret – 868 d:r – 29 öre 16 pen:r
Och på så mycket kan man göra ett ungefehr förslagh för 643 och 644.
Mehr underrättelse haffwer iagh intet der ifrån, uthan i draga eder
till minnes, att iagh sielf i Minden lyttet för eder aftrifste en Mantals-
Längd ifrå Ståthållaren [illegible]ᶠ, och den kommer öfwerens med
them som nu sedan hijt till Osnabrück är migh öfwerskickat, Men
att ingendera lyder ihoop med den som Jahan Görensson brachte migh, och
hwar aff den differentzen kommer, kan iagh intet wetta. Han
skriffwer eliest haffwa sendt hem åt Swerige till min Herrfaders
Doomboken och en Mantalslängd; Om det så är, kan iagh icke wetta,
effter som iagh intet haffwer hördt der om. I wele fördenskuldh (
om min K. Herrfader haffwer något sådant i förwaringh) förfråga
der effter, och låta migh det sedan wetta. Jagh sender Jahan Görensson
här ifrån på Resen åt Narffwen, att han bringer migh pertinent in-
formation om ett och annat; och med det samme will iagh skriffwa Jahan
Gluckson till, att han wille taga på sigh den mödan och öfwergiöra
penningerne åt Swerige, när I de fålle och iagh låter fordra der uppå.
Effter des öfwerskickade Reckningh seer iagh huru mycket Christer Persson
bliffwer skyldigh för Hörningzholms arrende; I wille effter handen
infordra sådant aff honom, Doch haffwa i intet behof att något
hårdt stringera honom derigenom. Jagh kan wäl lyda, att i på ett åhr
lyhs till proff antaga bem:te arrende, Men aldeles på samma wilkor
som han Christer Persson det hafft haffwer, tij den summan i begä-
ra, kan intet mistas ifrån stallen. Det behagar migh wäl hwad
som i refererer om Wäntekörtzlerne, wägewäjandet och byggninger
wedh gårdarne, allenast hwadh byggningen wedhkommer, så göres
der på de ringeste expenser som i kunne, till dess man får se, om
det will bliffwa någon lindring uppå desse beswärlige tijder. I
haffwa så wäl sinnen som allt annat att rådfråga eder hoos Min K. Her-
fader, och hwadh han godt finner, så rätter eder der effter. Eliest
så seer iagh der summa wara bewilligat både af den Kongl: Regeringh
och hela Rijksens Rådh att contribuera till H:s K. M:ts Regzstaten
som Louis de Geer haffwer förslaffat, hwarderas sin åhrlön uppå ett åhr,
och att i fördenskuldh uppå min parth haffwa opstagit – 2000 R:d:r,
Men ehuru wäl iagh icke den ringeste bookstaf haffwer sett derom,
och mycket mindre wet hwadh försäkringh som der emot är giord,
Då låter iagh lijkwäl så warat, och giffwer migh tillfredz med den obliga-
tion som M. K. Herfader haffwer lofwat, tillijka för sina penninger

ᶠ Niels Larsson

wilia fordra af Cronan der uppå, och will iagh skriffwa Min K. Herrfader sielff
der om till. Aff den uthrechningen som i haffwa sendt hijt öfwer, seer
iagh huru mycket de Bönder uthi Südermanneland effter Cronans wärde-
ringh komma till att stå. Jagh kan för denne gången intet giffwa mitt
betänckiande der om, icke dess mindre kunne i hålla dem oppe för migh,
och iagh will icke hoppas, att någon skall kunna gå migh deruthinnan,
effter som de äre migh förlänte och iagh moste wara här uthi H. K. M:ts
och Cronans tienst. Jagh haffwer talt med Rosenhanen om gården
Lundby, han säger sigh fullwäl wilia opstå migh bem:te gårdh der han sådant
kunde göra och hans [illegible] moder icke sutte i possessionen, han will
lijkwäl henne der om tillskriffwa. I kunne och göra det samma och sör-
henne[?] maningh der om, och der hon sådant behagar, att hon då föreslår
ett lijka wederlagh uppå någon annan ort igien. Hwadh den Ryttaren
wedhkommer som haffwer slagit karl ihiel, och derföre redo haffwer stått
sitt straff, och att Öfwersten fordrar en i hans ställe igien, Så kan iagh
icke wäl wäl påminna migh om uthi Rustiänstordningen (: effter som
iagh intet haffwer den här:) i sådant fall är den till förobligerat: I kunne
än nu förfråga eder bättre hoos M. K. Herfader derom, och rätta eder
sedan der effter. De – 100 R:d:r som Jahan Lenier haffwer tagit
af eder der hemma, föra i till Reckningh, effter som de bliffwa G.
nom uppå hans lön han decourterede. Jagh skicker eder vidimerede co-
pier af de handskriffter som Rättlambernes haffwa giffwit migh uppå de
– 400 R:d:r, som iagh här uthe haffwer dem förstreckt, I wille fordra
penningerne af dem der hemma igien, och när det är skedt, låta migh
sedan sådant wetta, så will iagh dem öfwerskicka originalerne af b:te
handskriffter. Jagh haffwer i Minden till migh tagit – 700 R:d:r som
föra Rautenstain till min K. Fadersbroder uthi Lijfland: I kunne
berätta sådant min K. Herfader, och om min K. Fader will på den andras
wägna anamma b:te penninger, så låter i fölia dem och qvittera eder
derföre. I skriffwa migh till af den 20 Martij, och begäre, att iagh wille
igenomse och underskriffwa Hans Bremers Reckningh. Jagh finner
henne fullwäl sålunda godh hwadh wärderingen anlanger och i haffwa
att rätta eder der effter, Men effter som alla Sartzeler derutinnan in-
tet bliffwa opförde, och deruthi specificeres ingen strömningh, och Doller
weet iagh icke der ibland är något af förläningz Räntan, så drager
iagh något betänckiande att göra[?], förr än iagh får (: såsom förr är sagdt:)
en kort ballance öfwer allt ihoop och hela min opbördh och uthgifft
för åhr 1642. Eliest så drager iagh migh fullwäl till minnes haffwa
sedt den Contract (som i giorde der hemma med honom Bremer och sende
migh på Sundagla) tillijka medh min förläningh och Min K. Herfaders
underskreffne åhrlige Räntan om Morgongåfwe Godzen i Öst. och Wester-
götland. Förläningen haffwer iagh hoos migh i förwaringh, Men den under-
skreffne Räntan och Contracten kan iagh intet finna igien. Jagh will
än nu söka bättre der effter, förr och till om i icke det oförwarandes
haffwa lagdt ibland edre saker, när i woro hemma. Der i och medh
tijden kunna komma till taals medh min K. Herfader, och icke molesterede

honom der medh; så athåller, att Min K. Her Fadher wille ännu en gång skrifwa den samma under. Jagh håller eliest för onödigt att skrifwa Fougderne serdeles till, och hafwer för denne gången icke något för- nödigt mehr att påminna eder, uthan will förmoda, att i så myckit mögeligit är, taga eder skyldigheet i acht, rättandes eder i alt och annat effter min eder gifne instruction, och att i tillhålla Fougderne och the andre mine betiente, att hwar och en i synnerheet gör sin tienst troligen och wäl, som honom wederbör. Jagh minnes migh en gångh hafwa skrif- wit Ed. eder till ifrån Minden, att i skulle skicka öfwerwarande en för- teckningh uppå hwadh som hwar och en af dem som Legationen här uthe oppwachte, hafwe fått uppå deras löhn till Septemb. månad A°. 1643, Man än nu inge swar bekommit; I wille fördenskuldh medh första lägenheet sådant migh förständiga. Och befaller eder Gudh alzmech- tigh.
Aff Osnabrück d. 18 Augusti A°. 1644.

Eder
Wälbenägen

Johan Oxenstierna
Axelson

Om något mehra migh in-
faller att skrifwa eder till
om, så tänker jagh det med
postfärda effter handen göra.
Effter ... att i expediera
uthan ... uppehåll K. May:t
mynten tillbaka igen.

2. Märtz 1645.

N 2.

Anno 645

253

Helsan medh Gudh Alzmechtigh!

Migh haffwer Wagnmestaren Rasmuß Haraldßon /: hwilken kom Trettonde dagen ifrån Norrige hijt tillbakar igien :/ leffwererat twenne edre breff Ingemar Perßen; Ett af Hörningzholm den 16 Octob. och det andra daterat Stockholm den 2 Decemb. nästförleden åhr. Jagh förnimmer af dess innehold såsom och af bifogande extract eller ballance, den flijt och åhoga som i drage uthi eder anbetrodde tienst, sampt hwru mina saker och handlingar ähre så der hemma uthi Norrige, hwadh som iagh haffwer af mina Renter att tillgå ifrån ult. Decemb. 1641 och till den 1 Janu: 644, sampte ett ungefehr förslagh på 644 åhrs Renter. Och haffwer iagh fuller strax och med ordinarie Posten welat swara eder der opå, Doch sådant till dato icke kunnat giordt för monga andra höghwichtige saker, som å Hans Kongl: Maij:ts wägna iagh här uthe är beswärat medh; Men effter som min kiäre Herr fader haffwer skriffwit migh till och låtit kalla hem Hoffjunckern Johan Bergfeldt, så wille iagh icke lenger der medh dröija, uthan medh honom Bergfeldt, kortoligen låta eder wetta mitt swar opå ofwanberedhe skriffwelßer, hwar effter i sedan så myckit bättre må kunna rätta eder uthi ett och annat. Hwadh Renternas afkortningh och den skada anbelanger, som iagh tillijka medh min K. Herrfader och andra moste lijda af Bodzen der nedre i Små.. och Westergötlandh, Så är icke uthan, att Der skeer stoor affsaknad, och Allmogen som så när grentza ihoop medh fijenden, bliffwe myckit förswagade, så wäl af fijendens parthijer, hwilcke ströfwa omkringh här och ther, som och af the wåra egne medh gest.. och skiutzningh; Man så tycker det migh något selsampt wara, att mina frelsses Bönder bliffwa uthi ett och annat mehr betungade än som andras, ja icke allenast Böndernes, som liggia under Rå och Röör, uthan och Sätgårdens Eksiö /: som doch är emoot all rätt och privilegier :/ haffwer uthi lijka måtto måst uthstå gäst.. och skiutzningh och all annan inqwarteringh; Och måtte iagh gerna wetta af hwadh orsak mina Bönder moste sådant mehr uthstå än som andras, sambtlijkewäl moste wistas här uthe i H: Kongl: Maij:ts höga tienst, och icke sielf der hemma kan få förswara och för mina saker igenom. Jagh haffwer der om för damne gången skriffwit till H:r Knut Posse och H:r Conradh von Falckenbergh, medh begäran, att the sådant såsom privilegierne icke är lijkmätigt, opå deras kall och Embetes wägna wille affstyra och förekomma, att iagh icke måtte få orsak till att beswära migh för sådant hoos H:s Kongl: Maij:t sielf. Jagh låter bem:te breff gå här hoos till eder, hwilcka i kunna fortskicka och fordra der swar opå, och skickar eder till effterrättelße copier der af Lit A och B. Jagh kan fuller och tenckia, att Bönderne der nedre wedh grentzen för ofwanbeswär lära komma tillkort, och medh deras wanlige uthlagor myckit stå tillbaka, Då haffwe i fördenskuldh uthi sådant fall att lindra, rättandes eder effter som min K. Herr fader låter göra medh sina Bönder, så lagandes att i icke låte strengia dem för myckit, uthan hwadh som the pro

Lit. A och B.

resto blifwa skyldige, kunna i föra a part, och sedan effter handen och
som tyden kan medgifwa, sådant igienfordra. Det är migh nog
sampt kunnigdt Nilss Håkanssons eenfaldigheet, och att han icke är
något synnerlig driferande af sigh; Och ehuru wäl iagh ware tillfreds
(: der han någorlunda kunde komma tille rätta :) att han för sin gamble
faders tienst skulle blefwa der widh, Men för än iagh skuller taga
någen skada på Stodhen igenom hans försummelsse, Då kunna i göra
eder flijt om een annan godh och dugeligh karl. J skrifwa migh tille
om een der neder, som hafwer lust att antaga bem:te tienst, widhnampn
Anderss Larsson, som och wäl skall wara skickeligh tille sådant
embete; Jagh är fördenskuldh tillfredz att i antagan, och att han hafwer
inspection öfwer alla Stodhen i Sma: som på Ölandh, Och kunna i
accordera medh honom om een billigh lön; Men på det han Nilss
Håkansson måtte niuta sin Sal: faders longlige tienst något tille godo,
är iagh tillfredz att i innrymma honom det hemmanet på sätt och wilkor,
som bem:te hans Sal: fader det för detta brukat och besuttit hafwer.
Det kan hafwa sina skäal att i hafwe affsagdt Staphan Ericssen Ekhiltz
arrende, och opdragit det samma Mans Ericssen, Doch moste i see
tille, att han steller godh caution för sigh, och gifwer richtight uth hwad
honom bör. I moste och göra eder flijt att kunna få af honom Staffan
det han är skyldigh blefwen för ofwanb:te arrende. Jagh hafwer lenge
och för än iagh reste uhr Swerige, hafft i sinnet att förskona Bönderne
medh Daggwercken widh Ekhilt, allenast att the dermed
göra uth fulla gärdan, Och låter iagh migh fördenskuldh wäl behaga
hwadh som i derutinnan hafwa giordt; Doch wille iagh att migh blif-
wer förbehollit, det icke longer skall skee än på behagligh tijdh, tille
dess iagh aller den som kommer att besittia samma gård, fordrer
Daggwercken igien. Hwadh Tullegarn anbelanger, Då kunde fuller
wara bätter som i skrifwa och förslå, nembligh att iagh hadhe mehr
gagn och större profijt af bem:te gårdh, der iagh wille heelt förarrende-
ran, och taga derför åhrligen een wiss summa Penningar:
Jagh är fördenskuldh tillfredz att i opdraga honom Jon Persson heela
arrendet på sijdh i kunna, och på samma wilkor, som the andra mina
gårder äro förpensionerede. Doch wille iagh hafwa migh allena förbe-
hollen all den hollendske åfwelen som der är, och hwadh älster der
af faller, kiyorne som höra under Stallen, Kiöngården sampt Träa-
och Humblegården. J kunna medh honom oprätta ett skrifftlighit
contract och det migh sijst öfwersende, Då wille iagh (: der iagh så finner
godt :) ratificera och bewillia. Och såsom iagh förtroor eder persoo*
att i göra eder flijt medh Höringzholm, att åkeren blifwer wäl
brukat medh gödzell och dijkande, Engiarne wäl rögde och hegnade,
och skogen widh magt hollen; Altså måtte i och hafwa grann opsicht på
the andra mina Arrendatorer, att the göra det samma, och att migh
icke tillefogat någon skada uthi ett aller annat. Men det faller
migh något betencklighit, att förarrendera gärderne på een wiss

tijdh aller termin; Ty iagh kan icke wetta (: der Gudh teckes förlåna fredh
och iagh kommer medh helsan een gong hem i landet igien :) hwad som
må förefalla: Ehuuss wille iagh fuller försäkra eder, att ehuru det då
blifwer, Jagh så laga wille, det ingen deraf eder skall hafwa någon
skada, Och der så wore, att iagh wille sielff låta emoot taga gärderne,
Då wille iagh eder uthi tijdh der om wetta låta. Den gården uppå
Mörkeöön, som i begära uppå eder löns afrekningh, Doch kunna
i fuller antaga på någon tijdh tillgiörandet, så framt han icke hörer
under Tullegarns arrende, och står medh innesluten uthi dess contract.
Der icke så wore och i antaga bem:te gårdh på wilckar och condition som
sagdt är, Då moste i hafwa grann inspection, att mina Naboer icke
göra migh något intrångh uthi mitt fiskewatn, hwaröfwer och altijdh
tilleförende, som i sielf wäl wetta, hafwer warit stoor twist och träta.
Hwadh Byggningerne widhkommer, Då hafwa i derutinnan alde-
les att effterfölia min K. herrfaders befallningh och rådh, och hoilla
der medh stilla så mijckit i kunna, allenast taken blifwa wäl för-
warade, att regn och dropp icke gör på husen, fenster och Waggier-
ne någon skada. Jagh kan fuller tencka, att på somblige orter
behöfwes något att reparera, och i synnerheet att den Stallen widh
Höringzholm blifwer nu temmeligh gammal och förfallen, Men såsom
iagh nu icke kan teckna före på hwadh ort den bäst skulle tiena att stå,
Då är min befallningh att i see tille, hwarest i kunna få een Landt-
Mätare aller någon annan som wäl wijtar, och kan göra migh på går-
dens heela situation een accurat förteckningh, och skicker migh den
medh första Post öfwer, Då wille iagh sedan låta eder wetta min meningh
och resolution ther om. J medler tijdh kan thet intet skada att i fort-
farn och låta göra alle nöijachtigh provision uthi materialierne medh steen,
kalck och annat mehr, och hafwa sådant i godh förwaringh, på det (: wille
Gudh :) framdeles iagh kommer hem, aller när byggningerne medh
alfwar skola förtagat, att det då sedan så mijckit snarare kan blifwa
förrättat. Hwadh den sågne steen widhkommer, som är bestelt hoos
Mester Basilius på Öland, Då moste i låta fordra af honom så mijcket
som är tingat, och betalan för sitt arbete, och låta sedan föra samma
steen tille Höringzholm uthi godh förwaringh tille wijdare ordre.
Dett extract eller ballance öfwer mina Intrader och Rekningar der
samma, hafwer iagh igenomsedt och öfwerlupit, så mijcket iagh i hastigheet
hafwer kunnat giordt, och seer deraf, sedan alla extraordinarie expenser
äro afdragne, hwru stoor summa migh opföres pro inventario och i behold,
Der ibland fuller finnes monge ewisse poster, och fruchter iagh att een deel
lärer komma på longbencken, och man hwårt skulle kunna få något
der aff. Doch moste i göra eder möijeligh och högsta flijt att opfordra så-
dant effter handen. Och såsom der ibland är Höringzholms Slotzbyggning
medh Sal: Christer Persson den största summan, och kommer på 9882
Dal: S:, Då moste i först laga att den posten blifwer richtigh giord, och iagh
kunde få een special Rekningh hwarutinnan sådant stecker. Det som
resterer hoos fougden Anderss Ericsson Skough står wist ännu inne hoos
Bönderne, eliest wiste iagh intett hwar af han skulle blifwa så mijcket skyldigh.

* sådant under

Jagh förmenter förthenskuldh dher om general och om Rheinholdt Lijfl hafwer
gifwit någon handskrifft ifrån sigh upå dr – 240 dal:r som han är skyldigh,
medh det första wiß underrättelse ifrån eder. Förläningen upå Nor-
landz fisket och Spannemålen som ännu står inne hoos Lagman och af eder
är opfördt för wisse poster att tillgå, moste i altijdh fordra upå, att det blifwer
erlagdt och godt giordt. Om Renternes försträckande kan iagh eder ingen
wiß taxe föreskrifwa, uthan ställer det alt till eder ombetrodde flijt
och troohet, att i der medh procedera som een rättrådigh och flijtig tie-
nare egnar och bör, och att i bruka alla partyler uthi penninger thet
högste i kunne och som tijden kan medgifwa och tillåta. Förnämbst moste i
göra eder flijt att i kunna inbekomma och hafwa hoos eder uthi wiß och
godh förwaringh dr – 72716 dal:r som i föra migh opp pr. 644 åhrs balance
hafwa att tillgå, och låta migh sådant medh det första weta, att iagh sedan
kan göra wiß förordningh, antingen der skall köpas Godz före, eller der
framdeles något sådant behöfdes, och iagh anticiperede något här uthe, iagh
då kunde wist och säkert der upå addressera och göra Wexell. Jagh
hafwer för någon tijdh sedan skickat Johan Sörensson här ifrån till Jngerman-
manlandh, att han der tager i ögnasikten, huru som är fatt medh min
Gårdz Renta på den orten, och hafwer iagh befalt honom ibland annat
att resa der ifrån på [illegible], och såledt om sakernes tillstånd der samma
uthi lijka måtto erfara, och bringa migh sedan om ett och annat all godh och
pertinent information. När det skeer, och han kommer dijt hem, då
twiflar iagh inted, att i ju af honom lära få underrättelse, huru medh
mina saker är fatt der borta. Copian af hans medgifne Memorial,
lit. C. hwar effter han sigh hafwer att retta, låter iagh gå här hoos sub lit. C.
Eliest förnimmer iagh af edher sidste skrifwelse fast ogerna, huruledes
iagh medh min Rusttiensts [illegible] i Danmarck skalle hafwa lijdit någon
skada, i det een häst är dödh blefwen, och ~~att~~ min sal. Swåger H:r Johan
Kruse hafwer låtit effterresira een uthi stellet igien. J moste förden-
skuld göra sådant godt, och, der Gudh förbiude, några flere olyckor skulle
hände antingen på tygen, Ryttarne eller hästarne, då skola i wara be-
tänckte att i kunna förskaffa gode karlar och tygh uthi stellet igien, och
förat migh sedan till richtigh Rekningh. Anlangande det i förmält, att
uthi Görmingsholm Inventario fela monge saker, som på sal. Christer
Persson tillinventerede; då moste i ransaka der effter hwarest det är
wägen tagit, och lagen så att sielfwa Inventarium kommer till sin förra
richtigheet. Medh Erics Bödh och hans förrättande, weet iagh fuller att
det är något försumligit och longsambt, icke dess minder låta i honom
blifwa der wedh, och hollen honom före, att han medh flijt tager sin tienst
i acht, och sigh icke i någon måtto försummar. Detta är så korteligen
swarat upå edert breff, och min meningh om ett och annat. J det
öfrige hafwa i eder effter min eder medgifne instruction att regulera
och förholla, hollandes mina Fougdter och betiente i [illegible] Trägårdh
Mestermo der till, att the effter komma deras skyldige plicht och tienst,
dätti [illegible], att hwar och een sigh så förholler, att der Gudh fram

migh lijfwerat, och iagh framdeles kommer hem i Fäderneslandet, Dhe då måtte beståå medh ähran, och såsom flijtige och trogne thienare belönte blif-
wa. Jagh förnimmer att den Bofwen, Peder Margh: är fast tagen dem komme, och skall sittia inne på Stöppingzholm, Så må iagh fuller
bekänna, att han för manga sina lättferdige prätter, hafwer förtient
straff, och kan skee, Om man skulle gå något hårdt uppå, sielfwe
galgen; Ey hafwer han icke allenast uthi min tienst bedrifwit allahanda
otroohet, ehuru wäl sådant blef honom sedan tillgifwit, och iagh icke heller
langer begärade en sådan seller uthi mitt folk, gifwandes honom sitt afskedh,
och igenom Secreterarens Mylonii recommendation ett fritt paß, uthan
och strax, der effter light här och thr, som wore han uthi hemmelige ähren-
der afmigh till Sommaren expedierat: När han nu dijt kommer, tager
han wärfwepenninger an, och går sedan, som iagh hafwer förnummit,
dermedh åt Swerrige; ehafwer och deßföruthan wålat inweckla Stall-
Mestaren Jör Blom medh sigh uthi handell och anstellt några beskyllninger
emoot honom, Men såsom iagh sedan och än nu förnimmer, är det
alt annorledes beskaffat, och är han samma Fogeln som alt hafwer
sichtat och giordt. Ehuru det då är, så hafwer man föga ähra af een
sådan roy; nijheller är han wärd att man skall kosta på honom
i fängelset; derföre kunna i låta löpa den Skelmen, dogh att han
eder först tillställer och tillbaka gifwer mitt paß. Jagh skicker
eder Ingemar Persson här hoos ett breff till Rijksskattmestaren
och Cammer Rådh jempte H. Kongl: Mayst: och Cronans Räkninger
ifrån den 1 Junij 643. till ult. Decemb. 644., såsom och ett Inventarium
opå H. Kongl. Mayst. Hufwudgärds, Stall, och Rust Cammar här uthi wedh
Legationen, effter som i medh mehra hafwa till att see af deß copier, sub
Lit. D. E. F. G. lit. D. E. F. G. Innehollet aff CammerRådz breff hafwa i att see
Lit. H. af deß copia sub lit. H., Bemälte breff och Räkninger skola i
näst min wänlige och wänlige helsning, öfwerantworda H. Rijks
SkattMestaren och Cammer Rådh, Och der Norlandz fisken icke än
nu wore erlagd, kunna i medh det samma som förr är sagdt, anhålla
om deß wederlagh och betalningh, enär migh medh skiäl sådant ey kan
förwägrat och iagh altijdh för detta hafwer emoot tagit och hafft ~~...~~ kan. Renta
eller fisk wedh bryggian eller packer torget der i Stockholm; Och kunna
i migh härjempte hålla eder wedh min Sal. Fadersbroders Son H. Gabriel
Gabrielsson, som nu är i Cammaren, och honom flijtigt helsa på mina wä-
gnar, medh begäran, han wille migh derruthinnan wällfahra, och min billige
fordran till prijstigh ändskap förhiälpa. Till det öfrige, Effter som H.
Kongl: Mayst. Min Allernådigste Drottningh hafwer nådigst ratificerat
och förbättrat Adelens privilegier der hemma i Rijket, att icke allenast
dhe Bönder som in om frijhetz mijlen, uthan och the andra som ther uthan
före belägne äre, här effter wara befrijade för alla extraordinarie och
orgifte uthlagor, som medh mehra är till att see af deß extract och copia
Lit. I. sub lit. I. Dij är sådant för eder uthi acht att taga och notera, på that

Bönderne måtte willa göra migh något Wederlagh deremoot, Och
hafwa j så uthi detta som alt öfrigit att rätta eder effter Min K.
Herfaders wilie och disposition med sina Bönder. Jagh fick för
några dagar sedan breff ifrån Praesidenten uthi Giöthbergh, her
Erichsson Rosenskölds, hwaruthinnan han oplåter migh och till Köpß
praesenterar en Skatte, och en halff Cronegård, strax wed Söder-
tälje i Tuna Sochn, Jernestads &c., Och effter den ligger migh
fuller något läglig och wäl wedhanden, Och hafwer iagh sålunda
swarat honom Praesidenten deruppå, att han wille holla migh fram
för andra gården tillhanda: Hwarföre kunne i förnimma, hwadh
min Högtährade K. Swärmoder derutinnan råder och tecktes till
att göra, effter som iagh Wälb:te min K. S. FrúModer der om sielf hafwer
tillskrifwit. Och skulle nu Min K. S. F. Moder något fordra af eder,
antingen att leggia uth penninger för samma gårdh, eller något eliest,
Så hafwa i så derutinnan som alt annat altijdh och strax att gå Min
K. S. F. Moder tillhanda, så mykket i kunne. Jagh skulle fuller och
gerna see, om iagh kunde få Köpa af Cronan under frelse, twenne
gårder som iagh hafwer i förläningh, nembligen, det ena är ett Skatte-
hemman uthi Wranteliße häradt och Brodinge Sochn, [illegible] &c.,
Det andra, ett Cronehemman i Skarboo häradt och Tuna Sochn, [illegible]
&c., J kunna fördenskuld föra der effter och göra eder fliit, att iagh
måtte bekomma bem:te hemman för billigt Köp, hwarom iagh och med
det förste will förwänta eder swar. Det faller migh och nu in, att
Biskopen uthi Strengnääs Doct. Johan Matthiae hafwer för någon tijdh
sedan skrifwit migh till på sampteligh Consistorii wegner, som i hafwa
att see af deß copia lit. K, medh wenligh begäran, att iagh wille sälja
under Domkyrckian, min tompt som iagh hafwer der i Staden; J skole
förderskuld per occasionem antingen mundteligen, eller igenom eder
skrifwelser excusera migh hoos honom, låtandes honom weeta, att
iagh för Rijksens åliggiande sijsslors skuldh, icke hafwer kunnat
ännu swara der på, Men will det lijkwäl göra med första lägenhet
och fram bätter. J medler tijdh kunna i see migh uth een gårdh och
läglig tompt eder wedh Siön, som iagh antingen uthi Wederlagh emoot
min der oppe i Staden, eller och eliest för reda penninger finge Köpa
i stellet igen. Förwänter så här om som alt annat hwad iagh eder
för denne gongen hafwer tillskrifwit, ett uthförligit och pertinent
swar. Och befaller eder här medh Gudh Alz:ts. Af Oßnabrügg
d. 2 Martij. A:o 1645.

Eder

Wälbnägen

Jagh skall medh nesta post åter
nogot wijdare eder om saker
påminna. för denne gången
fuller migh tijden för knap. Gören
edert tillijtt bruut, så skolen i att
förwenta tack och recompense.

Axel Oxenstierna

L. K.

Min Troo Tienare och Cam-
merarare, Ährligh, Trogen
och Förståndigh Ingemar
Perssen Crijk, Dätta

gunstligen

3. III. 45. 257

71.

Hälsan med Gudz Altzmächtigs tillförende. Ährligh och wällachtat H. Cam-merrare, Det hafwer Secreteraren Mylonius af migh begärat, iagh wille recom-mendera hans angelägenhet till Eder, och så laga at J uthi hans och hans Swågers Olai Wallij frånwaron, wille med Thoma Mylonio taga Eder på och resa till Upsala, at ther hielpa bytet efter Sahl: Doctor Carl Wallium, barnen mellan, till ändskap. Nu efter iagh will förmoda at samma bytet icke skall kunna län-ge wahra och hafwa stora difficulteter, och lichwäll Mylonio mycket till bästa ther medh kan uträttas; hafwer iagh icke kunnat underlåta, at skrifwa Eder här om till, förmodandes at J skulla kunna göra them här uthi it officium, som Mylonius och hans Swåger will med alt godt aftiena. Gudz eder här med befallandes till all godh wälmågo. Af Oßnabrug den 3. Martij 1645.

Eder
Wällbewågen

Axell Oxenstierna

A Monsieur

Monsieur Ingemar Person

a

Stockholm.

10. Juni 45.

259

Hälsan medh Gudh Ehrewerdigh. Jagh skref eder fuller
uthförligen till Ingemar Persson, medh Johan Berga-
felt af den 3. Martij, hwadh som i hafua ächt att ochan-
nat att taga i acht och förrätta där hemma, Män så
hafuer Jagh alt sedan ingen bookstaf fått ifrån eder,
och kan icke weta om bem:tr breff ähr framkommit
eller huru dät ähr beskaffat medh mina saker opå
dän orten. Hwarföre och till dän ända, hafuer
Jagh för gått ärnnit, dijt hem att afsända min
qwarteermästare Peher Braa, medh befallningh att
han flijtigt tager i acht hwadh som där passerar, och
weta migh icke allenast muntligen om alla
saker att referera, uthan och att han skriftligen
bringar migh därifrån af eder all godh och perti-
nent information. Och skole i fördänskull göra eder
flijt att han Peher skyndar sigh, och medh dät sna-
reste kan komma dijt tilbakar igen. Elliest haf-
uer Jagh intet synnerligit dänne gången att befal-
la eder, allenast & låta migh weta huru dät
ähr fatt medh mina ränter där hemma, om
penningarne äro rede och uthi gått behåll, och Jagh
(: om så behöfdes :) kunde säkert trassera där opå någon
wexell. Jagh förwänter och sijar af eder, om

der Landbogodz under i Närike, som min Swåger herr
Fältmarskalken Horn begier att handla af migh, att
Jagh måtte wetta om der äfwer migh belägne, och
då sedan kunna resolvera migh, antingen att Jagh by-
ter godzen medh min Swåger för så gått weder-
lagh igen, eller och oplåter honom dem för redt
penningar. J skole och låta migh wetta om min
förläningh, huru högt den må skyja och kan draga.
Sedan Jagh skickade Johan Göranson åth Ingerman-
landh hafwer Jagh ingen kundskap fått ifrån ho-
nom, hwarest han må wara och hwadh han gör.
Om i hafwa någon underrättelse där ifrån så skrif-
wer migh där om till. Då [illegible] hafwer för-
rättat, hur saker där hemma, måste j skynda hönom
tillbakar igen, och skole j låta honom få nödtorftigh
täre penningh opå resan. Och befaller eder
här medh Gudh allmechtigh. Datum Osnabruggi
den 10 Junij Anno 1645.

Eder

wälbenägen

Johan Oxenstierna Axelsson

J måste migh och underhålla om
[illegible] mijt [illegible] äfwer [illegible] och
på [illegible] fått [illegible] skole [illegible] där
hema [illegible] så [illegible] skolla
Jngemen att eder [illegible] tijker
[illegible] Barn, [illegible] skolla eder
mijcket [illegible]. Men J göre
migh [illegible] ringa tienst
och contentement därmed.
[illegible] lyger så att i [illegible] i morgon [illegible]
[illegible]

A Monsieur,

Monsieur Ingemar Person Fritz,

à

Stockholm.

Helsan medh Gudh allzmechtigh tillförende; Jagh haffwer hela
dänne tijden öfwer och alt ifrån den 2 December näst förleden åhr,
inga breff hafft ifrån eder [illegible] Broder; Och förundrar
migh icke lijtet hwadh orsaken dät månne wara att i så sällan skrif-
wa migh till. Hwar före will iagh för dänne gången ännu på-
mina eder påmint, medh befallning att i änderligen och medh
dätt första giffwa migh underrättelse om mina private sakers
beskaffenheet där hemma, och att iagh således kan gånga måt-
te på walda hwru dät står till så wäll medh räntorna, såsom
ochelliest: där så skulle behöfwas hwadsom iagh hade af mina
räntor opå der orten uthi wärk och Contant att tillgå och kunde
addressera migh på; Hwar om iagh eder medh mehra några gån-
ger för dätta haffwer tillskriffwit. Sedan skole i och altidh,
effter som nu fuller giffwes lägenheet att fort sända breff,
advertera migh att och annat som emedler tijdh där hemma pas-
serar. Där hoos låter iagh eder wetta, att min Swåger
Feldtmarskalken H:r Gustaff Horn haffwer nu nyligen åther
skriffwit migh till om der godzen der nedre i därikke, som
han gärna wille byta till sigh för annat wederlag igen; Nu
bekänner iagh att gårdarna äfwen min Swåger när och wäll
belägna, män effter som iagh finner något betänkeligit att
så strax och [illegible] från wara låta affhandla migh
ofwanbem:te gårdar; Dethan är iagh icke däste minder till
friidz att mehr bem:te min Swåger på en tijdh och till wijdare
beskedh tager räntorna och dedh tiänster till sigh, som gårdarna
måste uthgöra, och att iagh finge annorstedes sådana ränter
igen. Jagh haffwer medh mehra i dagh siälff skriffwit min
Swåger där om till. Icke däste minder haffwa i att berätta
min Swåger dänne min meningh och så frampt han är
därmedh så länge till friidz, skole i see till att iagh bliffwer
Contenterat medh så goda intrader där emoot. Och befaller

eder här medh gudh allzmechtigh. Datum Osnabrügge den 13 Octobris Anno 1645.

Deras

Tiänstbewägne

Johan Oxenstierna Axelsson

A

Min kiäre och Cammera=
rare, Ährligh, wällförstån=
digh och dygdig Ingemar
Jonsson Frisk, detta
gunstligen

Stockholm

20. Oct. 45

263

E. S.

Hälsan medh Gudh Allzmächtigh. Jagh skicker edher här inne-
lycht, ingeman Rörsen, een Copia af dät som Praesidenten Rosen-
höldh hafwer skriffwit migh till. Hwar uthaf i kunna
se huru som han för annat underlagh op drager migh några
gårdar i Sammestadh och Tinga &c: Och effter som han hafwer
twenne gånger nästkomne höördz wälldes opå Sammastadh,
och lydit där medh stoor skada, begärar han där emoot, för
uthaf underlaget, iagh wille förunna honom Ehradh, som
inneholler för minne och hafwa till att läsa af ofwanbemälte
breff. Hwadh iagh för denna gånger hafwer swarat Praesi-
denten där opå uthwiser dät hoos gående Copia. Och ähr
här medh min befallningh att i tage förberörde lägenhet
wäll i acht, och advisera migh där om medh förste. Jagh
hörer elliest att min K. F. Swärmoder skall stå i handell
medh Praesid. och hafwa warit och besett ofwanbemälte går-
dar; I wille för den skull låta migh weeta till hwadh ände
sådan ähr skedt, antingen, om min K. F. Swärmoder behag-
ar behålla gårdarna för sigh sielf, eller om min K. F.
Swärmoder hafwer giort sigh omaak dät under för min
skull. Och befaller edher här medh Gudh Allzmächtigh.
Datum Osnabrugge, den 20. Octobris Anno 1645.

Eder

Wälbenägen

Johan Oxenstierna

Ähr i ingen handel det hon ofwanbe-
nelt står ähr, Om Min K Fruu mo-
der handlar gårdarne under
Fremminge eller elliest om de
kunne komma under Görings-
holm eller Tullegarn att styckat
min twekse. I wille ändeligen ad-
vertera migh här om vetta besyn-
nerligheten, och det uthi någon dags
medl. I skulle migh och oftast
tillskrifwa huru det dät samma till
står.

p. s. Copian af Praesidentens
breff, skicker hans Excell:
Wij ... till hans
Excell: K. Swärfrumoder.

Min troo tienare och Cammer=
rerare; Ährligh och Wällför=
ståndigh Ingemar Perssόn Brijll,
dätta tillhanda,

gunstligen

Stockholm.

P. S.

Effter såsom iagh seer migh föga gangh göra medh dät an-
dra huuset, som iagh ännu hafuer där under medh Vlß-
backan, Hwarföre wore iagh till fridz att försäliat,
och i wille göra eder flijt att iagh kunde få någon godh
betalningh därföre. Jagh wäntar svar här om,
som oppå här hoßgående mit breff, bescheedh ifrån
medh dät första. Och befaller eder här medh Gudh
alzmechtigh. Datum Oßnabrugge den 24. Novem-
bris Anno 1645.

Eder

wälbewågen

Johan Oxenstierna
Axelson

Hälsan medh Gudh Rijkzmächtigh,

Jagh hafwer i dessa dagar medh Tore Braha fått twenne eders skrif-
welser, Ingemar Tärnser, dat. eena aff Höringsholm den 16. Sep-
tembris. och dät sidsta uthan Datum. Hwar uthaf och deß hoosgående
bijlagor, Jagh uthförligen förnimmer sakernes beskaffenheet
där sammastädes, och huadh i sewäll medh mina gårdar där uppe, i
landet, som elliest uthe i dina, och Wästergötlandh, uthi ett
och annat hafwer giort och förrättat. Sådant låter Jagh migh
wäll behaga, och effter tijden faller migh dänne gången för kortt,
will iagh framdeles och när iagh bättre läghenheet uthförligare swara
eder opå ofwan bem.te skrifwelser. Särtligen låter Jagh här
medh eder wetta min Meeningh opå dät som i hafwa medh gårdar
ne låtit Repareera, så wäll i nöijande, af diker och ängh, som el-
liest all annan förbättringh. Dät kan fuller behöfwa hafwa giort.
Män medh någon wijdlyfftigh bygningh opå Höringsholm som
ännu står ödet måste i låta anstå, till deß Jagh bättre får resol-
verat migh där opå; Och i medler tijdh finner iagh gått som i
för måste / att i göra nöijachtigh förrådh opå materialier uthi
steen, kalk och träwärke. Till dän ände kunde och intet skad-
a, uthan wara mehra fördel, att i opråtta ännu därtill een
nyy tegellängh, effter som dän förra allena intet hinner för-
bränna all dän steen som dän nyia ladun slår. Medh kalkugn-
dät kunne i och een nyy tegelladu i stället för dän gambla låta
opsättia, och altså kan dätwärket så myket flijtigare blifwa
drifwit. Jagh skreef eder för dätta att i skulle låta fatta een
nätt afrijtningh opå Tullgarns byggningar, och migh dät samma
medh första öfwersända, hwar opå iagh inga swar igen bekommit
hafwer; Där sådant ännu intet wore giordt, måste i medh
aldra första öfwerskicka migh samma afrijtningh. Rörande dän
balancen som i hafwa sändt migh opå 643 och 644 åhrs räntor,
ser Jagh huadh som pro Inventario p:r Cassan ähr behållit, nembl.
16420 D:r dät andra kan wäll och wara tillatt bekomma medh
tijden, män alldenstund samme summor bestå uthi många och
något wijdlyfftiga påster, kan man icke wist addressera där opå,
och effter som Jagh här wara hafwer tagit op een summa pen-

f sine skall som i

f af Höringsholm

ningar, hwar före måste i laga att ofwan bem:te penningar från Fr-
jarado när i dagh eller morgon mine assignationer komma att
der då straxt kunna richtigh blifwa betalte. Jagh förnimmer
att min Herr Fader hafwer tillyka medh sina penningar tagit
opå sigh de 2000 Rd:r som iagh hafwer förstrecht till hans K. Kongl.
Maij:tt och Cronan, och är iagh där medh wäll contant. opå de
penningar som min K. Fru Frumoder hafwer fått, måste i
medh nästa post skicka migh en specification hwar uthinnas
och annat består. Der andra påstående, hwadh som Råhlam-
barna, Fru Margreta von der Borgh äre skillige, som och hwadh
uthi Nårlandz wantan står inne hoos Cronan, och elliest dän räst
som Fougderna äre skyllige måste i sa till hwru som alt blifwer
richtigt clarerat och att i kunna få penningarna in. Jagh kan
fuller tänkia att bönderne där nedre i Småland och Wästergoth-
landh i synnerhet de som boo när uth medh grentzan, uthi nyss
warande danske krijget, hafwa något måst uthstå och lijdit, och alt
der före icke rätt wäll komma till rätta medh sine uthlagor.
J kunde fuller ad interim så länge något lindra deres börlige
uthgiffter, och låta alt grant annotera, till dess Jagh s: will gudh s:
framdeles kan komma hem, och sedan sielf se hwadh som iagh
där af will skänkia och perdonera dem. Jagh hörer att min K.
Herr Fader will låta igenom sine tienare ofwer giöra häradz
räntan i Ingermanlandh, sådant är migh kärt och ringare be-
swär. Likka dåsmindre skrifwer hans deckningh till, som nu
nyligen hafwer blifwit landzhöfdinge där borta, och offererer
sigh att willia gå migh till handa uthi att och annat. Som iagh
behöfwer opå dän orten, synnerligen medh min häradz ränta.
Elliest så berättar migh Jörn att Johan Jöransson, som nu är där
borta klerkens gifftr, skall wara landzskrifwar uthi Noslanden,
och effter tiidhen åhr han nu en kommande till Stockholm. Twille
för dän skull fråga effter honom, och s: där han hafwer någon
beskedh om sakerne där borta s: tage sådant af honom, och
migh där om sijt öfwer advertera. Han må sedan för sin per-

son fritt wandra hwarest han will, Ty Jagh begärer intet hans
tienst mehra. Dät är icke uthan att iagh wäll weet att de går-
dar som min Swåger Feldtmarskalken Herr Gustav Horn begäh-
rar i Närjeka, äre honom wäll belägne, och will iagh gärna gå
min K. Swåger där medh till handa uthi hwadh som iagh kan.
Twille för dän skull medh första sända migh en uthrächningh
hwadh som sammanas, wahlnås, Lundby och än där annat
som min Swåger binder migh till wadan lagh iger deränta. För
kan iagh intet något resolvera migh där opå. Där allraist bem:te
gårdar icke ränta de emoot Närkes godzen, så är iagh wäll till
fredz att taga penningar för dät som där opå skulle restera.
Och där min Swåger kunde de öfrige gårdar af Öfwersten Hr.
Wigroch wore dät så myckat bättre; så kunde och s: som i förslags
byte medh Per Erichson Rosenstiöldh gå för sigh. I måste inge-
lunda låta sända migh undan gården Malby, dessen lager att
dän står migh till handa. Och där han kunde blifwa af Närket
uthi de 2000 Rd:r hoos Cronan, är iagh där medh till fredz.
Och befaller eder här medh Gudh allzmächtigh. Datum Osna-
brugge, den 17. November, Anno 1645.

Eder

Wälbenägne

Johan Oxenstierna

Min troo tienare och Camme-
rerare, Ehrligh, achtadh och för-
ständigh Ingemar Larson
Engelt, detta
gunsteligen

Stockholm.

Hälsan medh Gudh Allzmechtigh

Jagh sände eder medh förra pästen så kärtligen mit svar och betänkian-
de, opå dät som i hafve skreifvit migh till, Ingemar Persson medh min
tienare Thore Persa och will förmoda att sådant medh dätta mit
breff är framkomst, ähr wäll öfwer lefwerarat. Sedan hafwer
iagh något nogare igenom läsit dät Contract som Phillipß Kramer medh
der andra hoosvarande personer, hafwe giordt och ingåt medh Jöns
Persson om Tullegarnß Husß för arrendering, opå tvenne åhrs tijdh
rechnandes ifrån Michaelij 645, och till Michaelij 647. Dät kan alt
hafwa sine skäl, och ähr iagh fuller till fredz medh dän accord som i där
medh hafwe fattat allenast tager iagh något i betänkiande om dät
närwarande gårdet, och nällningh där öfwer här näst bätter förklara.
Handlar dätt och kan Contractet uthi dät öfriga hafwa sin fortgångh. Här
hoos faller migh och i sin om Johan Michelson, effter som han hafwer fått
någon mangell opå sin hörsell, och man fruchter där medh skall blifwa
ännu wärre än bättre, att ij för dän skull hålla gran opsicht medh
honom, och han ickie förwandelt där igenom, för summan sigh när
sat uthi min tienst, och iagh sålunda medh tijden komma i någon
mätta till kårth. Summar iagh hans dwlldom för öker sig
och att karan här mangell, så will iagh framdeles wara betänkt
på någhsätt dät skeer att wäna honom, för sin gamble tienst,
dän gärdera som han igenom sin skrifftwelsfrafningh begära.
Och befaller eder här medh gudh allzmächtigh. Datum Osnabrügh
den 24 November Anno 1645.

Eder
Trälbenägen

Jeg haffuer her hoos icke
kunnet oforinält det Jeg Secrete
vare Gyldenclov Augot om hin Sala
vid hiusthe haffuer hee skrifftet I
kunde derfor eder hoos hono ungyffter
oc om Guar paa thit flitigst Doch med gott maneer anholle oc
ahi kortligen Danske. Alt ~~Effter~~ huss hin faller [illegible] oc [illegible]
ligt at [illegible] med de 50 Dlr om dage som i [illegible] haffuer
hel [illegible] Jeg [illegible] tyra [illegible] hos [illegible] Haffver hos [illegible]
oc andra extraordinarie Spiser [illegible] Darbillnies [illegible] at [illegible]
hindrelige [illegible] effter [illegible] [illegible] Hu gadr oc

trögt medh det jagh skall skaffa them till Cantzli
och Inventeringen här. Att jagh nu det
ena medh det andra här införa, och för-
söria, sedan H. K. M:tt icke är öfwer [illegible]
[illegible]. så och jagh tillfredz att af [illegible]
Ludwig och Mellentin, därhos försöria
alt i hoop hwad det ena medh det andra.
Där jagh nu inkiöpt hwar och kriege-
rådh som doch ringa äro nu [illegible]
och så sade skaffa 100 Rijksd: an
Dero till Deputat. och att jagh det
aff Salvio här anticiperandes bekomma
vthan ifrån den 1 January tillko-
made om jagh skulle. I [illegible] fallen
[illegible] jagh skaffar för [illegible], och [illegible]
och att jagh intet [illegible] gör, allenast att
jagh i thet nemste här kunna [illegible]
Hwarföre i detta Herr Gyllenklou medh thet
bäste remonstrera skulle. Jagh därhos
en godh recompens tillsagdes. Där [illegible]
detta [illegible] tillkänna [illegible]. Det
som jagh om Ludwig säger skaffar jagh
[illegible] gode orsaker till. I synnerhet
där H. K. M:tt [illegible] såsom [illegible]
skulle tracta så [illegible] jagh gerna
det andra [illegible] Herr
Salvius skaffar [illegible] 50 [illegible] om
dagen [illegible] jagh [illegible]
skaffa, [illegible] olycka [illegible].

Doch [illegible] i om Salvio [illegible]
att tala. Jagh [illegible] gerna det
[illegible] Hwar [illegible]
det bästa och jagh skrifwer [illegible]
[illegible] medh nästa post [illegible].

Johan Oxenstierna

Min troo tienare och Cam-
merare; Ehrligh, achtadh
och förståndigh Ingemar
Persson Flyck, detta
gunstligen

Stockholm

8. Dcbr. 45.

270

Hälsan medh Gudh Allzmächtigh;

E. W. Nästförgångne dagar, hafwer iagh det Chur, Brandeburgske Abge-
sandtes Breffwet, af hwilcket han sätz een exempell till eder Ingemar
Persson öfwer tuhundrade Rijkzdaler, medh befallningh att i, så snart
samma breff presenterat, göre dätt gått. Jagh lärer fuller,
ännu i dessa dagar assignera eder, af mina räntor där samma
till att betala, een twå eller trea Tusendh Rijkzdaler, Dwarer
före åhret här medh och för uthi min befallningh att i hålla beredt
3000: Rd:r in parato och att samma Summa, straxt min befall-
ningh kommer, måtte samma Summa Richtigt erlaggies. Befaller eder
här medh Gudh Allzmächtigh. Datum Osnabrugge den 8 December
Anno 1645.

Edar

Wälbenägne

Johan Oxenstierna
Axelsson m.p.

Min Cammereraare; Ehr-
lige, Trogen och Wällachtadh
Jngemar Larson Knijph,
lätta gunstligen.

Stockholm

15. Debr. 45.

272

Wälbåren mech Kiäre Allmechtigh

Effter som för detta, uthi min frånwaro härutinna, ingen hafwer warit någon wiß förordningh på fouragiernach bästerna där samma, och uthan tillsyn för dän skull gåår intet därmedh såå richtigt till. Där före hafwer jagh låtit sättia een förordningh huru medh fou- ragen skall hållas, huilken jagh låter gåå här hoos till eder [illegible] [illegible] att j tillställa bem:te uppsatt till Erich Boß, så att han rätter sigh där effter, och slagen att det blifwer wäll i acht tagit. Elliest hafwer jagh intet synnerligit för dänne gången till att skrifwa till eder. Uthan eder där medh Gudhs befalles. Datum Osna- brugge, den 15 Decembris Anno 1645.

Eder

Wälbenägen

Johan Oxenstierna Axelson

Ordningh huru medh Fodringen

Hoo, Stroo och Haffra på Hästar, Stoo och Fålar medh Gårderna uti Swerige hållas skall.

Efftersom på Stoohästen och Stodens tillbörligs Underhålds och Skiötsell, består Alstrens godheet, förmeringh och Erhållelse, Alltså haffwer Hans Grefl. Nåde och Excel: förgåttsinnitt att medh dess Gårdar i Swerige i synnerheet Nörningsholm här Effter hålla skall, medh Hestar, Stoo och fålar som föllier nembligen.

1 Ähr Hans Grefflige Nådes och Excel: Befalning, att dee Stoor som dräctige ähre, skoole bekomma Ett foder Haffra om dagenn, medh Hackelse dertill, och medh nödtorfftigt Hoo, och Wäg försees medh Strå om Natterne uti Stallet, men de andra Stoorin äre intet nödigt som intet äre dräctiga, at de bekomma något Strå om Natten, och de som äre unga Chunor, och intet äre beskräringer, då eller skole intet bekomma någon haffrora, Utan till nödtorfftigt Hoo om Natten uti Stallet, och om dagen på Stallgården, Och haffwran som kommer till de unga Fålarna, skall brygiast och medh godh småått hackelse mängiast, så at de kunna bekomma Ett Foder haffra och hackelse tillsammanderblandat, och sedan nödtorfftigt Strå om Natten, och godt Hoo wägesedratt, på Stoohästenn och Stodenn. Effterwerst som följer

2 Haffwratille	1... Stoohäst om dagen ... 3 Foder. löper uthi Månan –	1½ T:a 18 Kan:
	1... Stoor ung Fåhla om dagen 2 Foder löper uthi Månan –	1 T:a 12: Kan:
	1... Stods Ungel eller Gamaelt 1 Foder dett om Månan –	½ T:a 6 Kan
	1... Fåhla om dagenn ... 1 Foder löper uthi Månan –	½ T:a 6 Kan

Summan löper den dett om Månan .. 4 T:mr 18 Kanner

Datum Osnabrück den 15. Decembris Ao: 1645.

Johan Oxenstierna

Min troo tienare och Camme„
rerare, Ehrligh, achtadh och för„
sichtigh Ingemar Svenson Schytt,
detta

gunstligen.

Stockholm.

Helsan medh Gudh Allzmächtigh tillförande,

Jagh hafwer bekommit eder skrifwelsse, Jugemot (?) dateret Stock-
holm den 15. November nästförleden. Och såsom iagh där uthaf, iblandh
annat, förnimmer huilka gårdar min K: Swåger Baltzar skall kan för
Gustaff Horn hafwer nampngifwit och budit till wederlagh för Wärikes
gadzen. Dett så kan dät fuller så bliffwa derwardh, till en tijdh och
Jagh framdeles will gudh, kommer dijt sielf, då för min Swåger och
Jagh wijdare handlass medh därom. Jagh gratificerar gärna min K: Swå-
ger uthi dät iagh kan och sigh göra låter. Emedler tijdh måste i fa till att
wetta, uthi ofwanbem:te byte, ikke skeer något till kårtamedh mantalet
och allenast andra små partzeller. Ty ehuru wäll räntorne kunna draga
lijka, så ser iagh likwäll att dätt fattas uthi mantalet, och iagh kan
ikke hafwa så många körslar eller dagswärkar af dessa, som af Wäri-
kes gadzen. Hwadh der gårdar anbelanga som præsidenten Baltzar Bäck,
som Rosenskiöldh biuder migh, för andra gods så hafwer iagh för-
dätta wreda skrifwit min K: Swåger Brodern och eder min mening
därom till, Och tuifler iagh intet att ju ikke min K: Swåger Brodern
görer sitt bästa, opå huadh sätt, dät då bliffwer, att handla medh
præsid: om bem:te hemman. Jagh wille ännu skicka migh hijt uth att
förslagh opå något wederlagh för honom, eller låta migh wetta om
han wore belåtes att iagh gifwer honom Contant penninger där-
före; att iagh sålunda kunde absolvera migh och göra ändskap derpå.
Utlandh förnampstes skreff iagh eder till om en wexell som iagh wille
addressera opå eder att betala af mina räntor der hemma, till en
twå eller tree Tusendh Rijksdaler, Men då hafwer iagh intet kunn
nu kunnat komma därmedh tillrätta. Efter här är ingen som
hafwer penninger nödigt; derigenom [illegible] wille gifwa därföre ges. Jag
wille fördän skull höra åth, om ikke dät wore någon där i Stockholm
som wille anamma penningar där af eder och erläggia dem
här uthi i Lybeck eller i Hamburgh. I måste i likwäll laga, ehuru
dät går, att penningarne kunde stå separate, och Jagh får wetta
huru myket Jagh kan hafwa uthi Contant att tillgå, när opå iagh
kunde idagh eller morgen [illegible] tressera wexell. Jagh hafwer för-
nummit att Hennes Kongl: Maij:tt min allernådigste drättningh,

Deßförutan konfererat min H: K: Herr Fader medh Werfwerståndh och
där hoos uplåtit hanom hela gården Kongzbergh, hälfparten för
annat wederlagh, och halfparten till köps, Twillo där före låta migh
wettha huru där medh ähr fatt, Om de penningar, som min H: K:
Herr Fader och lagh Ey haffwa förskutet henne Kongl: Maij:tt och
Chronan, bliffwa afkortade där uthinnan, eller om min K: Herr
Fader giffwer andra gårdar till wederlagh igen; I Summa allt
per occasion för Herr huru dät ähr beskaffat medh dät Bräfskiöpska-
pet som min K: Herr Fader haffwer fått aff henne Kongl: Maij:tt
och om min K: Herr Fader will där låta något reparera och byggia.
I dät öfriga måste i förr all tiigh och medh första sända migh Ett öffwer
een Copia afwägnet som min Herr Fader fått haffwer, medh de beqwem-
liga och rätta färgor. Däsom och at Biagh får een rätt afrijtningh
opå byggningarna huadh förningh hollen och Tullagann. Och befal-
ler eder här medh Gudh Allzmächtigh. Datum Osnabrügg den
29. December Anno 1645.

Eder

Wälbenägen

Johan Oxenstierna
Axelsson

Min troo tienare och Cammer-
rerare, Ehrligh, beskedeligh
Förssichtigh Jngeman Persson
Krijck, lätta

gunsligen

Stockholm